

การใช้อำนาจทางการเมืองของเขมรแดง
กลุ่มปัญญาชนปารีส ค.ศ. ๑๙๗๕-๑๙๗๙

The Use of Political Power

by the Paris Student Group

during the Khmer rouge Regime 1975-1979

สุวัฒน์ ทาสुकอนท์*

Suwat Tasukonth

บทคัดย่อ

บทความนี้ได้นำเสนอความเป็นมาของเขมรแดงกลุ่มปารีสที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาจนสามารถจัดตั้งรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตย โดยชี้ให้เห็นว่าการใช้อำนาจทางการเมืองของผู้นำเขมรแดงกลุ่มปารีสที่ปกครองประเทศกัมพูชาประชาธิปไตยช่วงปี ๑๙๗๕-๑๙๗๙ ซึ่งดำเนินนโยบายทางการเมืองเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมอย่างเฉียบพลันและรุนแรง เป็นการใช้อำนาจอยู่บนความเกลียดชัง การแค้นและความไม่รู้มากกว่าการใช้เหตุผลที่แท้จริงทำให้เกิดนโยบายที่ผิดพลาดที่ส่งผลเสียต่อ

* อาจารย์ ดร. ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ก่อให้เกิดปัญหาความทุกข์ยากกับประชาชน จนถูกข้อมกล่าวหาว่าเป็นผู้ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวกัมพูชา

คำสำคัญ : ปัญญาชนกลุ่มปารีส เขมรแดง ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ กัมพูชา ประชาธิปไตย อำนาจทางการเมือง

Abstract

This article studies the rise of the Paris student group within the Khmer Rouge, and their influence and role in the Communist Party of Kampuchea that led to the establishment of the Democratic of Kampuchea Government. It demonstrates that the use of political power by the Paris section of the Khmer Rouge when they governed the country between 1975-1979 was propelled by the vision of rapid, total and brutal societal changes, influenced more by hatred, revenge and ignorance than the use of reason. This resulted in wrong policies that adversely affected Kampuchea's economy and society, bringing suffering to the people that eventually led the Democratic of Kampuchea Government to being charged with genocide, a crime against humanity.

Keywords : Paris student group, Khmer rouge, Genocide, Democratic of Kampuchea, political power

บทนำ

ก่อนที่พื้นที่นี้จะเป็นประเทศกัมพูชาในปัจจุบัน ได้เคยเป็นที่ตั้งของอาณาจักรขอมโบราณที่ยิ่งใหญ่ ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๙-๑๔ มีปริมณฑลของอำนาจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาคาบสมุทรมลายูและทางตอนใต้ของเวียดนามก่อนที่จะสิ้นสุดอำนาจในปี ค.ศ. ๑๔๓๑

ความยิ่งใหญ่ของอาณาจักรขอม ได้สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ปกครองและชาวเขมรรุ่นหลังให้มีพลังในการสร้างชาติ^๑ “ไม่เว้นแม้แต่กลุ่มเขมรแดง”^๒ เมื่อมีโอกาสขึ้นปกครองประเทศกัมพูชาในนามของ “กัมพูชาประชาธิปไตย” หรือที่เรียกกันว่าระบบการปกครองของพอลพต (micheal, 1984 : xiii) ตั้งแต่วันที่ ๑๗ เมษายน ค.ศ. ๑๙๗๕ ถึง ๗ มกราคม ค.ศ. ๑๙๗๙ นับระยะเวลารวมได้ ๓ ปี ๘ เดือน ๒๐ วัน

กัมพูชา“ได้ผ่านเหตุการณ์ความขัดแย้งทางความคิดเพราะต่างฝ่ายต่างคำนึงถึงประโยชน์ของแต่ละฝ่ายกันจนนำไปสู่การก่อสงครามทำให้ประเทศเป็นสมรภูมิรบ ทั้งในรูปแบบของการแย่งชิงเพื่อเป็นตัวแทนผู้ประกาศเอกราช สงครามกลางเมือง สงครามอินโดจีน ภายได้เสื่อนไขของสงครามตัวแทนจากความเชื่อในอุดมการณ์ทางการเมืองที่ต่างกัน การฝึกฝนในลัทธิชาตินิยมและความขัดแย้งทางชนชั้น ผสมผสานกับความไม่ไว้วางใจในพฤติกรรมแสวงหาประโยชน์ของมหาอำนาจฝ่ายตะวันตกทั้งจากยุคอาณานิคมและสงครามเย็นที่นำไปสู่ ความผันผวนทางการเมืองในประเทศ ภูมิภาคและระหว่างประเทศ สร้างโคกนาฏกรรมพร้อมทั้งจุดรั้งความเจริญของประเทศกัมพูชาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เหตุการณ์ที่เขมรแดงชนะสงครามกลางเมืองยึดอำนาจรัฐจากการปกครองของ

^๑ สิ่งก่อสร้างที่รู้จักกันทั่วโลกคือปราสาทนครวัด (Angkor Wat) และกลุ่มปราสาทในนครธม (Angkor Thom)

^๒ แม้ว่าซาโลตซาร์ (พอลพต) ผู้นำเขมรแดงจะเคยแสดงความชิงชังต่อการใช้อำนาจของผู้ปกครองบังคับแรงงานชาวกัมพูชาซึ่งเขาถือว่าเป็นการกดขี่ทางชนชั้นก็ตาม

^๓ เจ้านโรดม สีหนุเรียกพวกคอมมิวนิสต์ที่ต่อต้านนโยบายของพระองค์ในช่วงทศวรรษ ๑๙๕๐ ว่าพวกเขมรแดง (ในยุคสงครามเย็น เจ้านโรดม สีหนุ เรียกชาวเขมรที่นิยมสาธารณรัฐ ว่าเขมรฟ้า ที่นิยมเจ้า ว่าเขมรขาวและที่นิยมคอมมิวนิสต์ ว่าเขมรแดง)

^๔ เข้าเป็นสมาชิกของสมาคมอาเซียนลำดับที่ ๑๐ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ค.ศ. ๑๙๙๙ ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนที่กรุงฮานอย

นายพลลอน นอล ค.ศ. ๑๙๗๕ ในสงครามแย่งชิงผลประโยชน์ทางการเมืองทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ นับเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมอย่างรุนแรงแบบถอนรากถอนโคน เพื่อขจัดความขัดแย้งทางชนชั้น ในรูปแบบของการปฏิวัติโครงสร้างการเมือง เศรษฐกิจ สังคม (เขียน, ๒๕๔๓ : ๓๒) ที่ส่งผลให้เกิดความทุกข์ของประชาชน ขณะที่ เป็นสาเหตุให้ผู้ปกครองต้องสูญเสียอำนาจใน ค.ศ. ๑๙๗๙

การนำเสนอบทความนี้เพื่อวิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจทางการเมืองของผู้ปกครองกัมพูชาเน้นเขมรแดงกลุ่มปารีส (๑๙๗๕-๑๙๗๙) ซึ่งมีอำนาจสูงสุดในการปกครองกัมพูชาประชาธิปไตยพร้อมกับรับมรดกบาปทางความคิดแบบมือคิตต่อกันของผู้ปกครองก่อนหน้านั้นหรือร่วมกันนั้น เมื่อขาดความรู้ ขาดความรอบคอบ ขาดความระมัดระวังในการบริหารงาน ทำให้การใช้อำนาจทางการเมืองของผู้ปกครองตกอยู่ในวังวนของอารมณ์ที่ชักนำให้เกิดความเสียหายกับประชาชนและประเทศชาติ ผู้เขียนเชื่อว่าความล้มเหลวที่เกิดขึ้น คงไม่ได้เกิดจากเจตนาร้าย มุ่งทำลายประเทศของตน แต่เป็นความตั้งใจผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงจากหน้ามือเป็นหลังมือตามความต้องการของผู้นำอย่างรวดเร็วมากเกินไป ซึ่งเมื่อประกอบกับความบอบช้ำของประชาชนและประเทศจากสงครามกลับส่งผลให้เกิดความเสียหาย ความเสื่อมสลายของประชาชนและสังคมกัมพูชา

ความเป็นมาของกลุ่มเขมรแดงปัญญาชนปารีส

เขมรแดงกลุ่มปารีสเป็นนักศึกษาชาวกัมพูชาส่วนหนึ่งจากจำนวน ๑๐๐ กว่าคนที่ได้รับทุนการศึกษาจากรัฐบาลของกษัตริย์นโรดม สีหนุ เป็นกลุ่มที่มีทัศนคติเชิงลบต่อระบบการปกครองที่เป็นอยู่ และปรารถนาเปลี่ยนแปลงอำนาจของผู้ปกครองเพื่อแสวงหาความยุติธรรม โดยหันไปนิยมและอาศัยความรู้หลายแขนงจากสำนักคิด ลัทธิ ทฤษฎีทางด้านสังคมศาสตร์ เช่นลัทธิอาณานิคมใหม่ ลัทธิต่อต้านจักรวรรดินิยม ลัทธิชาตินิยม ลัทธิสังคมนิยม ลัทธิคอมมิวนิสต์ เป็นต้นเพื่อสามารถสร้างองค์กรที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตามทัศนคติทางการเมืองของตนจึงได้เริ่มสะสมประสบการณ์ทางการเมืองด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมกับพรรคคอมมิวนิสต์ฝรั่งเศสพร้อมทั้งเคยเป็นตัวแทนสมาคมนักศึกษาเขมรในกรุงปารีส เข้าร่วมเยาวชนนานาชาติที่กรุงเบอร์ลินตะวันออกซึ่งจัดโดยสหภาพ

โซเวียต นอกจากนั้นได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมสร้างชาติในประเทศยูโกสลาเวียที่ต้องดำเนินนโยบายพึ่งตนเองหลังจากนายพลตีโต้ผู้นำประเทศยูโกสลาเวียตัดความสัมพันธ์กับสหภาพโซเวียตได้สร้างความประทับใจให้กับชาลอตซาร์ (ชื่อเดิมของ พอลพต) (ชุมพล, ๒๕๓๖ : ๑๗๐) นอกจากนั้นเขมรแดงกลุ่มปารีสยังได้เรียนรู้การต่อสู้ของขบวนการคอมมิวนิสต์ซึ่งมีเขมรเวียดมินห์เป็นแกนนำสำคัญที่นำไปสู่การก่อตั้งพรรคปฏิวัติประชาชนเขมรใน ค.ศ. ๑๙๕๑^๕ และเมื่อปัญญาชนเหล่านี้ได้เข้าไปมีอิทธิพลในพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาช่วงทศวรรษ ๑๙๖๐ ยังได้นำแนวคิดสร้างชาติจากการได้เขียนจีนและเวียดนามเหนือมาใช้อีกด้วย

ประสบการณ์ที่ปัญญาชนคอมมิวนิสต์เขมรปารีสได้รับนำไปสู่การจัดตั้งขบวนการคอมมิวนิสต์ ลัทธิมาร์กซิสต์-เลนินนิสต์ของตนเองขึ้นในช่วงทศวรรษที่ ๑๙๕๐ และพยายามขยายอุดมการณ์สร้างอิทธิพลต่อพวกปัญญาชนสายอนุรักษนิยมในสมคมนักศึกษาเขมร เพื่อปรับให้เป็นองค์กรสำหรับนักชาตินิยมและนักสังคมนิยมแทน พร้อมทั้งแสดงปฏิกริยาต่อผู้ปกครองเขมรที่ให้ทุนการศึกษาแก่พวกเขา เมื่อกษัตริย์สีหนุพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงกับการเมืองในกัมพูชาเนื่องด้วยเกิดความไม่ไว้วางพระทัยต่อการปล่อยให้ชะตากรรมของประเทศตกไปอยู่ในอำนาจของฝ่ายที่มีแนวคิดตรงข้ามกับพระองค์ ซึ่งเท่ากับการปล่อยให้พระราชอำนาจถูกสิ้นคลอนไปด้วย ดังนั้นพระองค์จึงทำการรัฐประหาร ประกาศยุบสมัชชาแห่งชาติ ประกาศกฤษฎีกการศึกษา แต่งตั้งตนเองเป็นนายกรัฐมนตรี ใน ค.ศ. ๑๙๕๒ เพื่อกำจัดคู่แข่งทางการเมืองอันได้แก่กลุ่มประชาธิปไตย^๖ ซึ่งนักศึกษากลุ่มปารีสสนับสนุนอยู่นักศึกษาจึงแสดงความไม่พอใจด้วยการออกแถลงการณ์วันที่ ๖ กรกฎาคม ๑๙๕๒ ประณามการกระทำของพระองค์และเรียกร้องให้พระองค์สละราชสมบัติ พร้อมกันนั้น ชาลอตซาร์ ยังได้เขียนบทความชื่อ “ราชาธิปไตยหรือประชาธิปไตย?” (Monarchy or Democracy?) ลงในนิตยสารสำหรับนักศึกษาชาวกัมพูชา

^๕ ณ เวลานั้น หากศึกษางานประวัติศาสตร์นิพนธ์ของเขมรแดงจะไม่พยายามพูดถึงรากเหง้าของตนเองที่เชื่อมโยงกับเวียดมินห์หรือแม้แต่พวกที่ได้รับการฝึกฝนจากเวียดนาม

^๖ กลุ่มการเมืองใหญ่ที่มีอิทธิพลในเวลานั้นคือกลุ่มประชาธิปไตย (Krom Prachathipatay) ซึ่งมี เจ้าศรีสวัสดิ์ ยุทธวงศ์ มีนโยบายสนับสนุนการต่อสู้ทางการเมืองเพื่อประกาศเอกราชกับฝรั่งเศส และไม่เห็นด้วยกับแนวทางของสหพันธ์อินโดจีน ต้องการนำกัมพูชาให้มีการปกครองแบบประชาธิปไตยที่กษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ

ฉบับพิเศษ เพื่อวิพากษ์การกระทำของกษัตริย์สีหนุและเรียกเจ้าสีหนุว่า “คนทรยศต่อชาติ” (Chandler, 1993 : 289) ส่งผลให้พวกเขาโดนระงับทุนการศึกษาและทางการฝรั่งเศสออกคำสั่งปิดสมาคมนักศึกษาเขมรในปีต่อมา^๙ ปัญญาชนคนสำคัญที่กลายเป็นแกนนำของกัมพูชาประชาธิปไตย ได้แก่ ซาลอดซาร์ (พลพต) เอียง สารี เขียว สัมพันธ์ ชอน เซน ฮุนิม ฮุยวน เขียว ธีริต เขียว พอนนารี

การเข้าร่วมกับขบวนการคอมมิวนิสต์กัมพูชาของปัญญาชนกลุ่มปารีส

หลังจากที่ซาลอดซาร์ เดินทางกลับกัมพูชาใน ค.ศ. ๑๙๕๓ โดยมีได้จบการศึกษาใด ๆ เนื่องด้วยถูกตัดทุนการศึกษาและไม่ผ่านการทดสอบความรู้หลายปีต่อกัน ได้เข้าร่วมกับพวกเขมรอิสระฝ่ายนิยมคอมมิวนิสต์ซึ่งมีผู้นำเช่น ชอน จ็อก มินห์ และโต สมุต^{๑๐} ที่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน^{๑๑} ซึ่งสนับสนุนให้ชาวเขมรมีพรรคคอมมิวนิสต์ของตนเองเมื่อ ค.ศ. ๑๙๕๑ ในนาม “พรรคปฏิวัติประชาชนเขมร”

เมื่อฝรั่งเศสยอมมอบเอกราชให้กัมพูชาใน ค.ศ. ๑๙๕๓ ขณะที่การประชุมสหประชาชาติเพื่อแก้ไขปัญหามินโดจีน ณ กรุงเจนีวาใน ค.ศ. ๑๙๕๔ ได้มีมติรับรองเอกราชและความเป็นเอกภาพของกัมพูชา พร้อมสั่งให้กองกำลังฝรั่งเศสและเวียดนามห์ต้องถอนออกจากเขมรภายใน ๓ เดือน พร้อมยุบเลิกกองกำลังเขมรอิสระ และดำเนินการเลือกตั้งแห่งชาติในกัมพูชา (ซุมพล, ๒๕๓๖ : ๑๐๙) การยุบเลิกกองกำลังเขมรอิสระ

^๙ หลังจากนั้นใน ค.ศ. ๑๙๕๖ ฮุยวน และเขียว สัมพันธ์ จัดตั้ง “สหภาพนักศึกษาเขมร” (Khmer Students’ Union)

^{๑๐} เขมรอิสระเริ่มได้รับการสนับสนุนจากไทย ภายหลังได้เป็นแหล่งรวมนักต่อสู้จากหลายอุดมการณ์ทางการเมืองทั้งจากฝ่ายซ้าย ขวา เพื่อเรียกร้องเอกราช

^{๑๑} ชอน จ็อกมินห์ เคยเป็นภิกษุนามว่า อาจารย์เมียน ได้เปลี่ยนชื่อแบบผสมระหว่าง ชื่อ ชอน จ็อกทัน และเวียดมินห์ ขณะที่ โต สมุต ก็เป็นอดีตภิกษุ นาม อาจารย์สก (ซุมพล, ๒๕๓๖)

^{๑๒} พรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน ก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๓๐ สลายตัวแตกออกเป็นพรรคคอมมิวนิสต์ในแต่ละประเทศในอินโดจีนเมื่อ ค.ศ. ๑๙๕๑ พรรคปฏิวัติประชาชนเขมร (Khmer People’s Revolutionary Party-KPRP) คือพรรคคอมมิวนิสต์ที่ปฏิบัติการในกัมพูชา

ทำให้กลุ่มต่าง ๆ ที่เคยร่วมกันต่อสู้กระจายตัวออก เช่นกลุ่มฝ่ายซ้ายที่วางอาวุธพร้อมดำเนินการทางการเมืองผ่านการเลือกตั้ง ได้จัดตั้งพรรคประชาชนนิ โนน ซวน (Non Suon) แก้ว เมียะส์ (Keo Meas) เป็นผู้นำ กลุ่มฮานอย เป็นเขมรอิสระที่หลบซ่อนอยู่ในเวียดนาม เพื่อเป็นกำลังสนับสนุนทั้งเข้าร่วมสงครามอินโดจีนและต่อสู้กับเขมรแดง และกลุ่มต่อต้านเจ้าสีหนุซึ่งเป็นเขมรอิสระฝ่ายขวา นำโดย ซอน จ็อก ทันห์^{๑๑} ซึ่งเรียกกลุ่มตนเองว่า เขมรเสรี ที่ได้รับการสนับสนุนจากไทย เวียดนามใต้ และสหรัฐอเมริกา

การเลือกตั้งครั้งแรกหลังได้รับเอกราชเมื่อเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๕๕ ทำให้พรรคสังคมนิยมของเจ้าสีหนุได้คะแนนสูงสุด^{๑๒} สามารถจัดตั้งรัฐบาลเพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับการเมืองของกัมพูชา (แต่ท้ายสุดกลับเป็นแหล่งสร้างความแตกแยกภายในของกัมพูชา) ขณะที่พรรคประชาชน และพรรคประชาธิปไตยซึ่งเป็นกลุ่มการเมืองที่มีนโยบายต่อต้านอำนาจของเจ้าสีหนุได้รับความพ่ายแพ้ ทำให้แนวร่วมคอมมิวนิสต์ต้องกำหนดทิศทางต่อสู้ใหม่โดยตระหนักว่า การต่อสู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคมต้องใช้แนวทางการปฏิวัติเท่านั้นเพราะไม่สามารถใช้แนวทางผ่านพรรคการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมายได้ จนเป็นพลังสำคัญในการทำสงครามปฏิวัติในช่วงเวลาต่อมา (ธีระ, ๒๕๔๒ : ๔๗)

เจ้าสีหนุได้ใช้มาตรการกดดันนักการเมืองฝ่ายซ้ายที่เคยแสดงความเป็นปฏิปักษ์ต่อพระองค์เน้นจัดการกับแนวร่วมอาวุธทำให้ต้องหลบหนีลี้ภัยในช่วง ค.ศ. ๑๙๕๙ ส่งผลให้พรรคปฏิวัติประชาชนเขมรต้องปรับตัวในเดือนกันยายน ๑๙๖๐ ด้วยมติเปลี่ยนชื่อพรรคเป็น “พรรคแรงงานกัมพูชา” (ค.ศ. ๑๙๖๖ เปลี่ยนชื่ออีกครั้งเป็นพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา) โดยมี โต สมุท เป็นเลขาธิการพรรค นวนเจียเป็นรองเลขาธิการ และชาลอตซาร์ เป็นผู้นำลำดับ ๓ ผู้นำฝ่ายซ้ายที่เป็นอดีตนักศึกษาจากปารีสมักจะมีตัวตนเป็นครูและ

^{๑๑} ซอน จ็อก ทัน เป็นชาวเขมรกรอม มีนโยบายต่อต้านฝรั่งเศสจนได้รับการยอมรับว่าเป็นวีรบุรุษนักชาตินิยม ขณะที่เป็นผู้แข่งทางการเมืองของเจ้านโรดม สีหนุ สนับสนุนแนวทางสาธารณรัฐ เข้าร่วมกับกลุ่มเขมรเสรีสู้กับเจ้านโรดม สีหนุ เคยเป็นนายกรัฐมนตรีช่วงญี่ปุ่นมีอิทธิพลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

^{๑๒} กษัตริย์สีหนุสละราชสมบัติให้พระบิดาขึ้นครองราชย์แทนเพราะพระองค์ต้องการเข้าควบคุมทิศทางการปกครองประเทศไว้ในอำนาจของพระองค์เองด้วยมีความกลัวและหวาดระแวงจากเหตุการณ์การได้อำนาจของพรรคประชาธิปไตยนับแต่การเลือกตั้งในปี ๑๙๕๖

อาชีพอื่น ๆ เพื่อให้มีโอกาสสร้างแนวร่วมอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ทั้งในเมืองและชนบท จึงไม่ได้รับผลกระทบจากการปราบปรามของรัฐบาลเจ้าสีหนุมากนักจนกระทั่งสถานการณ์สงครามในอินโดจีนเริ่มมีความรุนแรงนับแต่ต้นทศวรรษ ๑๙๖๐ เจ้าสีหนุและพวกฝ่ายขวาในรัฐบาล เช่น นายพลลอน นอล และเจ้าสีรี มาตัก เริ่มตระหนักว่าพวกนิยมฝ่ายซ้ายชาตินิยมหัวรุนแรงรุ่นใหม่^{๙๙} กำลังสิ้นคลอนอำนาจทางการเมือง จึงได้ใช้นโยบายปราบปรามอย่างรุนแรงทำให้แกนนำเช่น ชาลอดซาร์ เตียง ซารี เขียว ธีริต เขียว พอนนารี ต้องหลบหนีเข้าป่าในช่วง ค.ศ. ๑๙๖๒-๑๙๖๗ เช่นเดียวกับโนน ซวน เลขาธิการพรรคประชาชนและสมาชิกพรรค ถูกจับตัวและได้รับโทษจำคุกตลอดชีวิตใน ค.ศ. ๑๙๖๒ แต่สมาชิกพรรค ได้รับอภัยโทษจากเจ้าสีหนุใน ค.ศ. ๑๙๖๓ ขณะที่ โนน ซวน ได้รับอิสรภาพใน ค.ศ. ๑๙๗๐ ขณะเดียวกันนั้นเจ้าสีหนุได้ใช้นโยบายการเมืองแบบถ่วงดุลเมื่อเห็นว่านักการเมืองฝ่ายขวากำลังเข้มแข็งขึ้น ด้วยการเชิญเขียว สัมพันธ์ (Khieu Samphan) ฮู ยวน (Hou Youn) ฮู นิม (Hou Nim) แกนนำปัญญาชนฝ่ายซ้ายสายกลางกลุ่มปารีสเข้าร่วมรัฐบาลใน ค.ศ. ๑๙๖๒^{๑๐๐} เป็นรัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจ เพื่อร่วมวางนโยบายใหม่ทางเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม เช่น การโอนกิจการธนาคารและการค้าต่างประเทศมาเป็นของรัฐ และยังเมื่อเจ้าสีหนุตัดความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจใน ค.ศ. ๑๙๖๓ และทางการทูตใน ค.ศ. ๑๙๖๕ กับสหรัฐฯ ทำให้ปัญญาชนฝ่ายซ้ายกลุ่มนี้มีอิทธิพลต่อนโยบายความเป็นกลางของเจ้าสีหนุที่เอียงข้างเข้าหาจีน

ในส่วนของการใช้นโยบายปราบปรามฝ่ายซ้ายหัวรุนแรงของรัฐบาลนั้นในระยะยาวกลับเป็นผลดีต่ออนาคตทางการเมืองของชาลอดซาร์ตัวแทนของเขมรแดงปัญญาชนกลุ่มปารีสซึ่งได้ก้าวขึ้นเป็นเลขาธิการพรรคแรงงานกัมพูชาในปี ๑๙๖๓ หลังจากทีโต สมุต เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์หายตัวไปอย่างลึกลับในเดือนกรกฎาคม ๑๙๖๒^{๑๐๑} ส่งผลให้อิทธิพลของเขมรสายเวียดมินห์ในพรรคฯ ถูกลดความสำคัญลง เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับพรรคฯ ชาลอดซาร์เดินทางไปขอรับการสนับสนุนความช่วยเหลือจาก

^{๙๙} รุ่นเก่าคือพวกคอมมิวนิสต์สายเขมรเวียดมินห์ รุ่นใหม่คือคอมมิวนิสต์กลุ่มนักศึกษาปัญญาชนจากปารีส

^{๑๐๐} ภายหลังต้องหลบภัยออกชนบทในปี ๑๙๖๗ แม้เพิ่งได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสมัชชาแห่งชาติเมื่อปี ๑๙๖๖ จากการดำเนินนโยบายกวาดล้างฝ่ายซ้ายเหตุการณ์กบฏที่ฆ่าลือต

^{๑๐๑} บางพวกบอกเป็นเพราะฝ่ายรัฐบาล บางพวกก็บอกว่าเป็นเพราะเวียดนาม

เวียดนามเหนือและจีนใน ค.ศ. ๑๙๖๕ แต่ก็ผิดหวังเมื่อทางการเวียดนามเหนือปฏิเสธความช่วยเหลือ โดยมีความเห็นว่าขณะนี้ไม่ใช่เวลาเหมาะสมต่อการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธในกัมพูชา และไม่เป็นผลดีกับชาวกัมพูชาในความเป็นจริงการที่เวียดนามปฏิเสธไม่ให้ความช่วยเหลือต่อชาลลอตซาร์ ก็อาจเป็นเพราะขณะนั้นเจ้าสีหนุได้ให้เวียดนามเหนือใช้พื้นที่ของกัมพูชาทำสงครามกับเวียดนามใต้และสหรัฐฯ ขณะที่จีนก็ยอมให้การสนับสนุนแบบไม่เปิดเผยเพราะยังต้องรักษาความสัมพันธ์ทางการทูตที่ดีกับเจ้าสีหนุ อย่างไรก็ตาม ประธานเหมา เจ๋อ ตงได้ให้กำลังใจกับชาลลอตซาร์ว่าเขาจะเป็นพลังแห่งการต่อสู้ในอนาคตของกัมพูชา (ซุมพล, ๒๕๓๖ : ๑๕๕)^{๑๖} ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๖๗ เมื่อชาลลอตซาร์ได้ตัดสินใจดำเนินการต่อสู้อย่างจริงจังกับรัฐบาลประจวบเหมาะับเหตุการณ์กบฏชาวนาที่ซาล็อด ค.ศ. ๑๙๖๗ ที่ฝ่ายรัฐบาลกล่าวหาว่าฝ่ายซ้ายให้การสนับสนุนส่งผลให้ เขียว สัมพันธ์ ฮู ยวน และฮู นิมซึ่งเป็นพวกฝ่ายซ้ายกลางก้าวหน้าที่ร่วมรัฐบาลต้องหลบหนีเข้าป่าและทำการต่อสู้ได้ดินร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา ซึ่งหลังจากที่ชาลลอตซาร์ได้ประกาศตั้งกองทัพปฏิวัติกัมพูชาในเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๖๘ ทำให้การต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธของพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชามีความเข้มข้นและแข็งแกร่งมากขึ้น^{๑๗}

กบฏที่ซาล็อด ค.ศ. ๑๙๖๗ ถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของ การต่อสู้ทางการเมืองระหว่างฝ่ายซ้ายและขวา เกิดขึ้นจากความตกต่ำของเศรษฐกิจโลก และความอ่อนแอทางเศรษฐกิจ และการเมือง ทำให้กัมพูชาพบกับปัญหาสูญเสียรายได้จากราคาข้าวตกต่ำในตลาดโลก อีกทั้งนโยบายการควมรวมกิจการของเอกชนมาเป็นของรัฐตามคำแนะนำของผู้ร่วมรัฐบาลฝ่ายซ้าย (ซึ่งฝ่ายขวาไม่พอใจเนื่องจากเสียผลประโยชน์) ทำให้รัฐเป็นควบคุมการค้าต่างประเทศที่รวมถึงการขายข้าวด้วย ขณะที่รัฐบาลส่งทหารออกไปรวบรวมข้าวจากชาวนาเพื่อส่งต่อให้โรงสีของรัฐ ส่งผลให้พ่อค้าและชาวนาพยายามลักลอบขายข้าวให้กับเวียดนามใต้ เนื่องจากได้ราคาดีกว่าขายให้กับรัฐบาล ผนวกกับความไม่พอใจที่ชาวนาไม่ได้รับการสนับสนุนทั้งเงินทุน และการพัฒนาระบบการชลประทาน การคอร์รัปชันของผู้ปกครองท้องถิ่นที่ซ้ำเติมความทุกข์ยากให้ประชาชน ทำให้ชาวนา

^{๑๖} เนื่องด้วยเห็นว่า ชาลลอตซาร์เป็นผู้นำทางการเมืองที่มีพลังซึ่งน่าจะเป็นที่มาของชื่อจัดตั้งทางการเมืองว่า “พอลต (Politique Potentielle)” (http://www.dark-stories.com/saloth_sar_pol_pot.htm)

^{๑๗} มีการจัดตั้งองค์การปฏิวัติในนาม อังคาลเออ (Angkar Ler หรือ higher Angkar) เป็นหน่วยปฏิบัติการสร้างมวลชนแนวร่วม

ในเขตตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดพระตะบองก่อกบฏขึ้นในเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๙๖๗ ขณะเดียวกันฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้สนับสนุนอย่างลับ ๆ ช่วยเร่งความวุ่นวายให้กระจายไปตามเมืองต่าง ๆ ในภาคตะวันตก ประชาชนก็สนับสนุนการเคลื่อนไหวของชาวนา เจ้าสีหนุส่งนายพลลอน นอล ส่งทหารไปปราบปรามขณะที่เจ้าสีหนูกำลังเยือนฝรั่งเศส ทำให้ทั้งชาวนา ชาวบ้าน และนักศึกษาต่างหลบหนีเข้าป่า

ความล้มเหลวในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และการเมืองของเจ้าสีหนุ ผนวกกับการปล่อยให้พวกอนุรักษนิยมฝ่ายขวามีอิทธิพลมากขึ้นในรัฐบาล ทำให้นายพลลอน นอลซึ่งก่อนหน้านั้นเคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม มีโอกาสกลับเข้ามีอำนาจการเมือง ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีใน ค.ศ. ๑๙๖๙ นำไปสู่การรัฐประหารเจ้าสีหนุในวันที่ ๑๘ มีนาคม ๑๙๗๐ โดยได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา ใช้ประเด็นชาตินิยมต่อต้านเจ้าสีหนุที่มีนโยบายสนับสนุนคอมมิวนิสต์เวียดนาม เนื่องจากการทำข้อตกลงร่วมกันใน ค.ศ. ๑๙๖๗ ให้ใช้พื้นที่ของกัมพูชาเป็นจุดขนถ่ายอาวุธที่เมืองท่าสีหนุวิลล์ (เขียน, ๒๕๔๓ : ๒๖) เป็นข้ออ้างปลุกระดมมวลชนทำรัฐประหาร (ทั้ง ๆ ที่เจ้าสีหนุไม่เคยยกเลิกนโยบายความเป็นกลาง) ซึ่งเกิดขึ้นขณะที่เจ้าสีหนูกำลังเยือนฝรั่งเศส สหภาพโซเวียตและจีนถือเป็นการเริ่มต้นของสถานการณ์ที่นำเจ้าสีหนุและเขมรแดงที่เคยเป็นปฏิปักษ์กันต้องทำงานร่วมกันภายใต้การอุปถัมภ์ของจีนเพื่อทำสงครามขับไล่ นายพลลอน นอล ในฐานะผู้นำของสาธารณรัฐเขมรจนสำเร็จในเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๙๗๕

การขึ้นสู่อำนาจสูงสุดของนายพลลอน นอลใน ค.ศ. ๑๙๗๐ ทำให้ขบวนการคอมมิวนิสต์ของเขมรแดงแข็งแกร่งมากขึ้นเนื่องด้วยเงินได้เป็นตัวกลางเชื่อมโยงกองกำลังคอมมิวนิสต์กัมพูชากับฝ่ายเจ้าสีหนุที่จีนสนับสนุนให้ตั้งแนวร่วมแห่งชาติกัมพูชา (The Khmer United Front FUNK) กองทัพปลดปล่อยแห่งชาติของกัมพูชา (The Khmer People's National Liberation Armed Forces PFLANK) รัฐบาลราชสำนักแห่งชาติกัมพูชา (Royal Government of National Union of Kampuchea GRUNK) ใน ค.ศ. ๑๙๗๐ มีผู้นำคอมมิวนิสต์เข้าร่วม เช่น เขียว สัมพัน ฐู ยวน และฐู นิม โดยกลุ่มคอมมิวนิสต์เขมรที่เข้าร่วมต่อสู้ประกอบด้วย ๓ กลุ่มคือ กลุ่มเขมรแดงกลุ่มปารีสที่ได้รับการสนับสนุนจากจีน เขมรเวียดมินห์ที่เวียดนามสนับสนุนและคอมมิวนิสต์เขมรอิสระทำให้สงครามกลางเมืองระหว่างรัฐบาลที่พนมเปญกับรัฐบาลพลัดถิ่นได้ปะทุขึ้นในวันที่ในวันที่ ๑

เมษายน ค.ศ. ๑๙๗๐ ในระยะเริ่มต้น กองกำลังคอมมิวนิสต์เขมรมีกองกำลังประจำการไม่เกินสี่พันคน แต่จากการประเมินของหน่วยข่าวกรองของรัฐบาลลอน นอล ได้ให้ข้อมูลว่ากองกำลังคอมมิวนิสต์เขมรมีจำนวนเพิ่มขึ้นอยู่ที่ประมาณ ๓๕,๐๐๐ ถึง ๔๐,๐๐๐ คนในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๗๒ (ธีระ, ๒๕๔๒ : ๗๔)

เหตุการณ์ในกัมพูชาทำให้สหรัฐอเมริกาที่มีความกังวลต่อเสถียรภาพทางการเมืองของเวียดนามใต้หากคอมมิวนิสต์สามารถยึดครองกัมพูชาได้เพราะจะเป็นการเปิดโอกาสให้คอมมิวนิสต์จากเวียดนามเหนือและพวกเวียดกงเข้าโจมตีช่วงชิงอำนาจจากรัฐบาลเวียดนามใต้ที่ตนสนับสนุนได้ง่ายขึ้น ประธานาธิบดีริชาร์ด นิกสัน และเฮนรี คิสซิงเจอร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศได้ดำเนินนโยบายปราบปรามคอมมิวนิสต์กัมพูชา ลาวและเวียดนาม นอกจากเปิดฉากการรบด้วยกองกำลังผสมภาคพื้นดินระหว่างกองทหารสหรัฐฯ และเวียดนามใต้แล้ว ยังมีการส่งเครื่องบินทิ้งระเบิดของสหรัฐฯ^{๙๙} ส่งผลให้ทำลายชีวิตและทรัพย์สิน^{๑๐๐} (เมื่อคิสซิงเจอร์ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพใน ค.ศ. ๑๙๗๓ เป็นเหตุการณ์ที่สวนทางกับคำสั่งทิ้งระเบิดที่กัมพูชา^{๑๐๑}) ทำให้เกิดความอดอยากเพราะขาดแคลนอาหารทั่วประเทศ มีการอพยพหนีภัยสงครามเข้าสู่เมืองหลวง ประชาชนเกิดความโกรธแค้นสหรัฐฯ และรัฐบาลของนายพลลอน นอลที่ขยายอาณาเขตสงครามเวียดนามเข้ากัมพูชา จึงเข้าร่วมการต่อสู้กับเจ้าสีหนุและขบวนการคอมมิวนิสต์กัมพูชาเป็นจำนวนมาก พวกเขมรแดงสามารถยึดครองพื้นที่ได้มากกว่าครึ่งหนึ่งของประเทศกลาง ค.ศ. ๑๙๗๒

^{๙๙} ขณะที่ในเดือนมีนาคม ๑๙๗๕ Anthony Lake สมาชิกพรรคเดโมแครต หัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญนโยบายต่างประเทศได้เขียนเดือนรัฐบาลสหรัฐฯ ในหนังสือพิมพ์วอชิงตันโพสต์ เรื่องขึ้นเนื้อในกัมพูชาว่า การหมกมุ่นกับพอลตและพวกเขมรแดง จะเป็นการผลักดันให้ยิ่งใกล้ชิดกับผู้สนับสนุน (<http://www.discoverthenetworks.org/individualProfile.asp?id=199>)

^{๑๐๐} ฟร็องซัวร์โปโซประมาณการว่า มีผู้เสียชีวิตประมาณ ๖๐๐,๐๐๐ คน ในระยะเวลาที่นายพลลอน นอลมีอำนาจ นอกจากนั้นเป็นความผิดพลาดของการทิ้งระเบิดของสหรัฐฯ ใส่งัมพูชาประมาณ ๒๕๗,๐๐๐ ตัน ระหว่าง ๖ กุมภาพันธ์ ถึง ๑๕ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๗๓

^{๑๐๑} เฮนรี คิสซิงเจอร์ รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐฯ ได้สั่งการทิ้งระเบิดปูพรมครั้งใหญ่ หลังจากวันที่ ๙ ธันวาคม ๑๙๗๐ ในขณะที่ประธานาธิบดี นิกสันได้แจ้งกับเฮนรี คิสซิงเจอร์ รัฐมนตรีต่างประเทศให้ดำเนินการส่งเครื่องบินไม่ว่าจะขนาดใดก็ตามไปทิ้งระเบิดให้ได้ทุก ๆ ที่ในแผ่นดินกัมพูชา (www.yale.edu/cgp/KiernanComparativ2004.doc)

๑๑๔ สุวัฒน์ ทาสุนทร์

ในที่สุด เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ค.ศ. ๑๙๗๕ กองกำลังเขมรแดงสามารถบุกยึดกรุงพนมเปญ และได้จัดตั้งระบบการปกครองด้วยความคาดหวังว่าจะสามารถใช้อุดมการณ์ทางการเมืองของตนสร้างสังคมใหม่ที่ปราศจากการกดขี่ขูดรีดและความไม่เท่าเทียมกัน เพราะทั้งแกนนำเขมรแดงกลุ่มปัญญาชนปารีส และแนวร่วมที่ส่วนใหญ่เป็นชาวนาและผู้ยากไร้ต่างมีประสบการณ์ในการเผชิญกับการใช้อำนาจแบบมีอคติของผู้ปกครองในอดีต ที่มองผู้ที่ย่อแอกว่าต้องถูกควบคุม และถูกขี้นำ ขณะที่ผู้ที่มีความคิดเห็นต่างต้องเป็นศัตรู และจำเป็นต้องกวาดล้าง แทนที่จะใช้เหตุผลในความพยายามอยู่ร่วมกัน เกื้อกูลกัน ทำงานร่วมกันแต่เมื่อพวกเขมรแดงได้เป็นผู้ปกครองประเทศ กลับใช้อำนาจภายใต้การบริหารงานของรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตย (๑๙๗๕-๑๙๗๙) ไม่แตกต่างจากทัศนคติและการกระทำของรัฐบาลและผู้นำที่ผ่านมา

รัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตย (๑๙๗๕-๑๙๗๙)

การเลือกเวลาเข้ายึดอำนาจจากรัฐบาลสาธารณรัฐกัมพูชาของนายพลลอน นอล เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ค.ศ. ๑๙๗๕ เป็นความตั้งใจของผู้นำเขมรแดงที่จะให้การประกาศชัยชนะให้อยู่ในช่วงเวลาเดียวกับวันปีใหม่ของกัมพูชาเพื่อร่วมฉลองชัยชนะกับประชาชนกัมพูชา แต่เป็นที่น่าเสียใจว่า เป็นชัยชนะท่ามกลางความสูญเสียชีวิต ทรัพย์สินของประชาชนชาวกัมพูชาด้วยกันเอง จากสงครามกลางเมืองในยุคสงครามเย็น^{๖๐} เป็นการสืบทอดการช่วงชิงอำนาจจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทางการเมืองของกัมพูชา (ธีระ, ๒๕๔๒ : ๗๗)

หลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญใหม่ ในวันที่ ๕ มกราคม ๑๙๗๖ ประเทศถูก

^{๖๐} ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๔๗-๑๙๙๑ สงครามเย็น มีความหมายว่าเป็นสงครามที่ไม่มีการสู้รบขนาดใหญ่ ระหว่างมหาอำนาจ เป็นการเกิดความตึงเครียดทางการเมืองและการทหารหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เป็นสงครามตัวแทนในภูมิภาคที่สำคัญ ระหว่างประเทศในกลุ่มตะวันตก (สหรัฐอเมริกา พันธมิตรนาโต้ ฯลฯ) และประเทศในกลุ่มตะวันออก (สหภาพโซเวียตและพันธมิตรในสนธิสัญญาออร์ซอ)

ปกครองแบบเผด็จการคอมมิวนิสต์อย่างเป็นทางการในชื่อกัมพูชาประชาธิปไตย^{๒๒} ภายใต้การนำของ “อังการ์ปะเดะวัต” (องค์การปฏิวัติ) หรืออองการ์ เลอ (Angkar Ler หรือ Higher Angkar) โดยมีซาลอดซาร์หรือพอลพตผู้นำของเขมรแดงกลุ่มปารีสเป็นเลขาธิการของพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา^{๒๓} ชื่อพอลพต ถูกเปิดเผยครั้งแรกในนามผู้สมัครรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาประชาชนในวันที่ ๒๐ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๗๖ เพื่อปกปิดอดีตของตนในนาม ซาลอดซาร์ (Chandler, 1993 : 23) ซึ่งผลการเลือกตั้งทำให้เขียว สัมพันธ์เป็นประธานสภาสูงสุดแห่งชาติ พอลพตเป็นนายกรัฐมนตรี ตั้งแต่ ๑๔ เมษายน ค.ศ. ๑๙๗๖

เขมรแดงกลุ่มปารีสที่เป็นแกนนำรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตยได้เปลี่ยนบทบาทจากผู้ชุบชีวิตเป็นผู้ทำลายล้างประชาชนตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๗๕ ถึง ค.ศ. ๑๙๗๙ จากนโยบายปฏิวัติสังคมนิยม เศรษฐกิจ การเมืองกัมพูชาอย่างถอนรากถอนโคนภายใต้ทัศนคติแบบ “พวกเรา พวกเขา” แยกประชาชนออกเป็นพวก “เก่า” และ “ใหม่” ได้สร้างความไม่ไว้วางใจและความขัดแย้งระหว่างเขมรแดงกลุ่มปารีส เขมรแดงกลุ่มเวียดมินห์ และเขมรแดงกลุ่มอิสระที่ไม่ขึ้นกับทัศนคติของฝ่ายใด (ซุมพล, ๒๕๓๖ : ๑๖๗) ทำให้เกิดความแตกแยก มีความพยายามก่อกบฏต่อรัฐบาลหลายครั้งทำให้พอลพตและพวกต้องใช้วิธีการปราบปรามที่รุนแรงในช่วงตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๗๗ กำจัดเขมรแดงและประชาชนที่มีแนวทางต่างจากตน เช่นกวาดล้างสมาชิกพรรคในภูมิภาคตะวันตกเฉียงเหนือซึ่งเชื่อว่าเป็นพวกอิสระ และกวาดล้างในภูมิภาคตะวันออกที่เขมรแดงเชื่อว่าเป็นพวก “ตัวเป็นเขมรแต่ใจเป็นญวน” เพราะเชื่อว่าเป็นอุปสรรคสำคัญที่จะทำให้นโยบายฟื้นฟูและสร้างความมั่นคงให้กับกัมพูชาประชาธิปไตยแบบเหมา เจ๋อ ตุงในยุคการก้าวกระโดดทางเศรษฐกิจและยุคการปฏิวัติวัฒนธรรมที่ผู้นำเขมรแดงกำลังจะนำมาใช้ไม่ประสบความสำเร็จ

เขมรแดงกลุ่มปารีส โดยเฉพาะพอลพตได้มีความตั้งใจดำเนินนโยบายสร้างชาติ

^{๒๒} ชัยชนะของเขมรแดงเกิดจากการสนับสนุนจากจีนที่ประสานให้เกิดความร่วมมือระหว่างเจ้าสีหนุที่ถูกลอบ นอกรัฐประหาร กับกองกำลังเขมรแดง แต่เมื่อเขมรแดงได้อำนาจ กลับกดดันให้เจ้าสีหนุลาออกจากประมุขของรัฐและถูกนำไปขังไว้ในวัง จีนช่วยให้หลบหนีก่อนที่เวียดนามจะยึดพนมเปญเมื่อ ค.ศ. ๑๙๗๙

^{๒๓} พอลพต มาเปิดเผยใน ค.ศ. ๑๙๗๗ ว่าเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการปฏิบัตินานด้านการเมืองของคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาและเป็นผู้กำหนดนโยบายของรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตย

ให้ยิ่งใหญ่ รุ่งเรืองยิ่งกว่าอาณาจักรเมืองพระนครนับพันเท่า ดังนั้นเพื่อบรรลุความสำเร็จ พลพรรคกล่าวว่ามีเจตจำนงที่ต้องมีการเสียสละชีวิตบ้าง (ซึ่งถือว่าเป็นการขัดกับคำสอนของพุทธศาสนาที่ไม่ส่งเสริมการกระทำที่ทำร้ายตนเอง คนอื่นและสิ่งอื่น) ขณะที่อาศัยประโยชน์จากความศรัทธาต่อศาสนาพุทธของประชาชนที่ให้ความสำคัญกับผู้นำว่าเป็นผู้มีอำนาจวาสนา เพราะได้ทำความดีแต่ชาติปางก่อน ตามหลักการที่เรียกว่ากฎแห่งกรรม สร้างแนวร่วมเพื่อการสร้างชาติ (www.partagelavie.org/#!le-rgime-des-khmers-rouges) ผู้นำเขมรแดงกลุ่มปารีส “หมกมุ่นกังวลอยู่กับปัญหาเรื่องความอยู่รอด การฟื้นฟูและความรุ่งโรจน์” (ธีระ, ๒๕๓๔ : ๑๐๗) ทำให้แนวคิดหลักในการปกครองวางอยู่บนการใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าคิดว่า แม้วามีเจตนาดีแต่ถ้าใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสม ก็ทำให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ ด้วยเหตุนี้ภาพเหตุการณ์ที่ชาวเมืองพนมเปญมีความยินดีต้อนรับและร่วมฉลองชัยชนะกับเขมรแดงที่มีชัยต่อรัฐบาลลอนดอนใน ค.ศ. ๑๙๗๕ ได้กลายเป็นช่วงเวลาที่ประชาชนมีความทุกข์ ความหวาดกลัวและความเกลียดชังต่อวิธีการปกครองประเทศของเขมรแดง ทั้งที่การต่อสู้จนได้รับชัยชนะของเขมรแดงเปรียบได้กับการต่อสู้ของผู้ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมในสังคมจากการใช้อำนาจของผู้ปกครอง แต่ด้วยการยึดมั่นในอคติ ความเกลียดชังต่อฝ่ายตรงข้าม และความหลงในความรู้ทำให้ผู้นำเขมรแดงกลุ่มปารีสต้องถูกกล่าวหาเช่นกันจากประชาชนและประชาคมโลกว่าเป็นผู้คิดร้ายกับประชาชนที่พวกเขาปกครอง ด้วยข้อหารุนแรงที่ผู้ปกครองรุ่นก่อน ๆ ของเขมรไม่ได้รับ นั่นคือเป็นผู้การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์

ในส่วนต่อไปของบทความนี้ จะวิเคราะห์การใช้อำนาจของเขมรแดงในการเปลี่ยนแปลงประเทศและจัดระเบียบของสังคม ซึ่งเป็นการใช้อำนาจที่ตั้งใจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงและฉับพลัน และทำลายล้างกลุ่มที่เขมรแดงเห็นว่าเป็นศัตรูทางการเมือง เพื่อชี้ให้เห็นว่าแนวคิดในการใช้อำนาจที่วางอยู่บนอคติมากกว่าเหตุผลส่งผลโดยตรงต่อความทุกข์ของประชาชนและหายนะของบ้านเมือง

การใช้อำนาจของเขมรแดงในการเปลี่ยนแปลงประเทศและจัดระเบียบสังคม

ความพยายามของเขมรแดงในการจัดระเบียบสังคม เป็นความพยายามใช้

อำนาจจัดความสัมพันธ์ของมนุษย์ ตามเส้นทางเดินของอำนาจที่ ๑. มนุษย์พยายามแสวงหาการครอบครองอำนาจ ๒. มนุษย์ใช้อำนาจแสวงหาประโยชน์ ๓. มนุษย์พยายามรักษาอำนาจเพื่อรักษาและแสวงหาประโยชน์ต่อไป

การอยู่ร่วมกันในสังคม ต้องมีความระวังเรื่องการใช้อำนาจ เพราะอาจทำให้เกิดความขัดแย้ง ความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินจากการแย่งชิงอำนาจและการนำอำนาจมาใช้อย่างไม่เป็นธรรมระหว่างผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครองขณะที่มีความพยายามแย่งชิงอำนาจกันด้วยทุกวิถีทางเพื่อขึ้นเป็นผู้ปกครองสะท้อนให้เห็นว่ามนุษย์เป็นผู้ที่นิยมในความเป็นผู้มีอำนาจ ซึ่งความเสียหายของเรื่องอำนาจที่มนุษย์ใช้กระทำต่อกันนั้นไม่ได้อยู่ที่ตัวอำนาจแต่อยู่ที่กระบวนการได้มาซึ่งอำนาจและกระบวนการของการใช้อำนาจ ดังนั้นหลักแห่งการมีและการใช้อำนาจนั้นต้องถูกควบคุมด้วยหลักแห่งคุณธรรมและจริยธรรมที่ไม่ทำให้เกิดการแย่งชิงอำนาจที่นำไปสู่ความวุ่นวายและล่มสลายของสังคมได้ แต่เป็นที่ประจักษ์ว่า ผู้มีอำนาจมักไม่สำนึกถึงวิธีการได้มาและใช้อำนาจด้วยความชอบธรรม เพราะมุ่งแต่ผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องเป็นเรื่องสำคัญกว่าผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ เขมรแดงเผชิญกับการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมของรัฐบาลก่อนหน้านี้นี้มาแล้ว แต่ไม่ได้นำบทเรียนมาใช้ กลับใช้อำนาจที่มีอยู่ในมือสร้างนโยบายกวาดล้างเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดความอยุติธรรมในแบบเดียวกัน ซึ่งพิจารณาได้จากนโยบายของผู้ปกครองกัมพูชาประชาธิปไตย ได้ดังนี้

๑. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคม

๑.๑ การอพยพประชาชนออกจากพนมเปญสู่ชนบท

หลังจากเขมรแดงเข้ายึดอำนาจในเดือน เมษายน ๑๙๗๕ ได้ดำเนินนโยบายตามที่ได้ตกลงกันไว้ในที่ประชุมสมัชชาแนวร่วมแห่งชาติกัมพูชา (The Khmer United Front-FUNK) เมื่อ ๒๔-๒๕ กุมภาพันธ์ ๑๙๗๕ คือให้อพยพชาวเขมรออกจากกรุงพนมเปญและตัวเมืองในเขตจังหวัดต่าง ๆ พร้อมยกเลิกระบบเงินตราทั้งหมด ใช้ระบบเงินแบบใหม่ที่ออกแบบและมีการพิมพ์ธนบัตรออกมาแต่ไม่ได้นำมาใช้แลกเปลี่ยนจริง แม้ได้รับการคัดค้านอย่างหนักทั้งจากแนวร่วมทางการเมือง การอพยพเป็นการจุดประเด็นความรุนแรงที่นำไปสู่การล่มสลายของกัมพูชาประชาธิปไตยใน ค.ศ. ๑๙๗๙

นโยบายการอพยพคนออกจากเมืองของเขมรแดงได้เคยเกิดขึ้นก่อน ค.ศ.

๑๙๗๕ ในเขตหมู่บ้านปลดปล่อย ถือเป็นส่วนหนึ่งของอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา (ธีระ, ๒๕๔๒ : ๘๑) ที่นำไปสู่จุดเริ่มต้นระบอบสังคมนิยมที่มุ่งกำจัดชนชั้นนายทุนในเมือง ดำเนินการลดอำนาจของชาวเมืองที่มั่งคั่ง เพิ่มอำนาจให้กับชาวชนบทและชาวเมืองที่ยากจน ทำให้เมืองสะอาด ชนบทเจริญ ซึ่งเขมรแดงระบุด้วยยุทธศาสตร์การอพยพประชาชนจากเมืองถือเป็นส่วนหนึ่งของการต่อสู้ทางชนชั้นระหว่างชนชั้นสูงและผู้มั่งคั่ง กับชาวนาผู้ยากจนและชนชั้นกลางระดับล่าง (ธีระ, ๒๕๔๒ : ๘๒) ซึ่งธีระนุชเปี่ยม ได้อ้างถึง Karl Jackson ผู้ซึ่งเรียกการต่อสู้ของเขมรแดงว่าเกิดจากอุดมการณ์ปฏิวัติแบบเบ็ดเสร็จ (Ideology of total revolution) ที่ได้รับอิทธิพลจากมาร์กซ์-เลนิน คานธี เหมา เจ๋อ ตุง นายพลติโต้ และคนอื่น ๆ รวมทั้งประสบการณ์ร่วมจากอดีต^{๒๔} ที่ถอดแบบออกเป็นเป้าหมายของการปฏิวัติ ๔ ประการคือ ๑. เพื่อเอกราชและการพึ่งตนเองอย่างเบ็ดเสร็จ ๒. เพื่อปกป้องรักษาระบบเผด็จการโดยชนชั้นกรรมาชีพ ๓. เพื่อปฏิวัติเศรษฐกิจอย่างเบ็ดเสร็จ ทันทีทันใด ๔. เพื่อเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางสังคมของกัมพูชาอย่างสิ้นเชิง

เขมรแดงให้ข้อมูลกับประชาชนในกรุงพนมเปญว่าการอพยพจะเป็นการเดินทางออกนอกเมืองในระยะทางประมาณสองถึงสามกิโลเมตรและจะกลับเข้าเมืองอีกครั้งภายในสองถึงสามวันเพื่อความปลอดภัยเพราะอ้างว่าสหรัฐฯ จะกลับมาทิ้งระเบิดใส่เมืองอีก ขณะที่เป็นการช่วยป้องกันการหลบซ่อนตัวของฝ่ายตรงข้ามที่แทรกซึมเข้ามาก่อการร้ายในเมืองซึ่งป้องกันได้ยาก (Marie, 1989 : 169)

แต่ที่เป็นข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือ ก็น่าจะเป็นเรื่องของจำนวนอาหารไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงดูคนทั้งหมดทั้งชาวเมืองและผู้อพยพโดยเฉพาะที่พนมเปญมีจำนวนประชากรเพิ่มจาก ๖ แสนคนเป็นสองล้านคนในระยะเวลา ๕ ปีของสงครามกลางเมือง (ธีระ, ๒๕๔๒ : ๕๖-๕๗) ซึ่งส่วนหนึ่งของการขาดแคลนอาหารเป็นผลจากการทำสงครามทำให้พื้นที่และพืชผลทางการเกษตรเสียหาย และการที่เขมรแดงยึดพื้นที่ของประเทศได้

^{๒๔} ประสบการณ์ร่วมที่นำไปสู่การไม่ไว้วางใจต่อกัน ที่สร้างความเป็นนักชาตินิยมอย่างสุดขีดนั้น เกิดจาก ๑. ความเจ็บปวดของประชาชนจากความเสียหายระหว่างการกระทำเพื่อแย่งชิงอำนาจระหว่างผู้ปกครองและระหว่างผู้ปกครองกับประชาชน ๒. การกดขี่พลเมืองโดยผู้ปกครองของตน ๓. การถูกปกครองทั้งจากประเทศเพื่อนบ้านเช่น ไทยและเวียดนาม และจากชาวต่างชาติในยุคการล่าอาณานิคม

เกือบหมดทำให้พมเปญไม่ได้รับข่าวจากพระตะบองซึ่งเป็นเขตปลูกข้าวอันดับหนึ่งของประเทศ ขณะที่ผู้นำเขมรแดงได้ปฏิเสธความช่วยเหลือจากประชาคมนานาชาติ อีกทั้งนโยบายการอพยพมีแผนการว่าไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ ชายหรือหญิง แม้คนป่วยต้องถูกอพยพออกนอกเมืองภายใน ๑ สัปดาห์หลังวันที่ ๑๗ เมษายน ๑๙๗๕ มุ่งสู่ชนบทเพื่อใช้เป็นแรงงานสร้างชาติร่วมกันในพื้นที่ของชนบท เขมรแดงได้ปรับทัศนคติทางการเมืองของทั้งเด็กและผู้ใหญ่เพื่อการสร้างชาติแบบคอมมิวนิสต์ วันละ ๗-๑๐ ชั่วโมง (Marie, 1989 : 178) ขณะที่สร้างแรงบันดาลใจกับชาวบ้านว่าการสร้างชาติต้องเริ่มต้นที่สร้างความก้าวหน้าให้กับหมู่บ้านไม่ใช่เมือง อย่างในอดีต อีกทั้งเป็นการสลายชนชั้นในสังคมและให้ความสำคัญกับการจัดตั้งชุมชนหมู่บ้านใหม่ที่เน้นให้การศึกษาทางการเมือง (ธีระ, ๒๕๓๔ : ๑๑๐) นอกจากนี้ยังเนรเทศชาวต่างชาติออกนอกประเทศและให้กำจัดเจ้าหน้าที่พลเรือนและทหารของรัฐบาลสาธารณรัฐเขมรฟรองซ์วงโซ (Francois Ponchaud) ให้ความเห็นว่าการเขมรแดงมีสองแนวทางที่สำคัญหลังการยึดอำนาจได้สำเร็จคือ การอพยพ และการกำจัดอดีตผู้นำและผู้สนับสนุนรัฐบาลเก่าตั้งนั้นนอกจากทำลายปัจจัยที่สนับสนุนการปกครองแบบเก่า ยังต้องส่งเสริมให้ประชาชนเป็นชาวนา พร้อมกับทำให้สังคมบริสุทธ์ ด้วยการกำจัดพวกที่มีความคิดเห็นต่าง (www.proceskhmersrouges.net/?p=380) เขมรแดงมีทัศนคติเชิงลบกับเมืองเพราะเห็นว่าเป็นที่บ่มเพาะความชั่วร้ายของสังคม คนในเมืองใช้เมืองเป็นแหล่งกบดาน ชูตรีคนในชนบท ดังนั้นในช่วง ค.ศ. ๑๙๗๐-๑๙๗๕ ได้มีการโฆษณาชวนเชื่อกับชาวเขมรในพื้นที่ที่ได้รับการปลดปล่อยในทำนองว่าให้อพยพชาวนาเข้าเมืองและให้อพยพชาวเมืองออกไปทำนาในชนบท (Marie, 1989 : 170) นั้นเป็นการแสดงออกถึงการใช้อคติหาแนวร่วมสร้างพฤติกรรมความเกลียดชังที่นำไปสู่การแก้แค้นต่อกันทั้งที่เป็นชาวเขมรดด้วยกัน

๑.๒ การยกเลิกสถาบัน กิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

ขณะที่การเริ่มต้นสร้างประเทศจากศูนย์โดยตัดขาดจากความช่วยเหลือจากโลกภายนอก อาศัยความประทับใจกับลัทธิเหมาและการสร้างชาติด้วยการเกษตรของยูโกสลาเวียที่ชาลอุดซาร์เคยประทับใจสมัยเรียนที่ฝรั่งเศส ด้วยการตั้งคอมมูนประชาชนสร้างสังคมอุดมคติแบบชนบทเป็นสังคมใหม่ ขณะที่ยุบทำลายสังคมเดิม แม้จะสวนทางกับกระแสโลกตามจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันก็ตาม (ธีระ, ๒๕๓๔ : ๑๑๐) อย่างไรก็ตาม พลพรรคได้เคยให้สัมภาษณ์ในช่วงท้ายของชีวิตว่า เขาได้รับแรงบันดาลใจจากความคิด

๑๒๐ สุวัฒน์ ทาสุนทร

จากหลายแนวทาง เช่นมาร์กซ์เลนิน (ธีระ, ๒๕๔๒ : ๘๒) มหาตมะคานธี เหมา เจ๋อ ตุง เพื่อสร้างความเป็นนักชาตินิยมและปกป้อง ต่อสู้เพื่อความยุติธรรมในสังคมเพื่อการจัดระเบียบสังคม เขมรแดงเน้นการสร้างชาติเพื่อเอกราช มีอธิปไตยและสามารถพึ่งตนเองอย่างสมบูรณ์ ภายใต้การรักษาและปกป้องระบบเผด็จการด้วยชนชั้นชาวนาและกรรมกรชีพ ใช้การปฏิวัติเศรษฐกิจอย่างเบ็ดเสร็จ ขับพลัง เปลี่ยนค่านิยมทางสังคมอย่างสิ้นเชิง โดยยกเลิก ๓ ค่านิยมหลัก ได้แก่ ที่ดิน ครอบครัว และศาสนาพุทธ

ระบบเงินตรา-ระบบการตลาด-ระบบร้านค้าแบบทุนนิยมนั้นเขมรแดงถือเป็นระบบเศรษฐกิจแบบซุนดรีระหว่างนักฉวยโอกาส เป็นการบ่มเพาะนิสัยความเห็นแก่ตัวทำลายสังคม โดยเฉพาะเป็นผลผลิตของสังคมจากยุคอาณานิคมที่นิยมการผลิตแบบเน้นจำนวนมากเพื่อแสวงหารายได้และผลประโยชน์ให้กับผู้ผลิตและเครือข่าย ขณะที่ผลผลิตทางการเกษตรส่วนใหญ่ตกอยู่ในมือพ่อค้าคนกลางจากวิถยานิพนธ์ของยูนิยวน กล่าวว่ามีผลผลิตข้าวของชาวนา ๓๔% เป็นของพ่อค้าคนกลาง ชาวนาได้เพียง ๒๖% ขณะที่อีก ๑๔% เป็นภาษีให้รัฐ (เขียน, ๒๕๔๓ : ๔๖) การมีฐานะทางเศรษฐกิจดี ก่อให้เกิดกิจกรรมซุนดรีของคนรวย ราชชาติดิน ภูเขาเงินดังเทพเจ้า ความลุ่มหลงในเงินตราก่อให้เกิดขบวนการฉ้อราษฎร์บังหลวงอย่างแพร่หลาย สร้างแรงกดดันให้กับสังคมที่ต้องหวาดระแวงในความซื่อสัตย์ต่อกัน มีความสัมพันธ์แบบ “ทีใครทีมัน” ที่ต่างฝ่ายต่างคอยหาโอกาสเอาเปรียบกันอยู่เสมอ

เขมรแดงสร้างเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง ยกเลิกระบบเงินตราและการค้าขายใช้ระบบแลกเปลี่ยนแทน โดยมีข้าวและพืชผลเกษตรอื่น ๆ เป็นสื่อกลางสำหรับการแลกเปลี่ยนที่สำคัญ การค้าขายกับต่างประเทศถูกระงับไปโดยสมบูรณ์ จากประสบการณ์ที่พวกเขาเขมรแดงได้รับ ทำให้มีทัศนคติว่า การศึกษา การศาสนา การสาธารณสุขสมัยใหม่และครอบครัวไม่ได้ทำให้สังคมดีขึ้นเพราะที่ผ่านมามีสิ่งเหล่านี้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างชนชั้นผู้กดขี่คนยากไร้ในเมือง และผู้ด้อยโอกาสในชนบท ขาดการคำนึงถึงคุณธรรมจริยธรรม สังคมแห่งการเอื้ออาทรต่อกันหมดไป เพราะถูกแทนที่ด้วยสังคมทุนนิยมที่เน้นผลกำไรจากการทำงานมากกว่าการเห็นความสุขของผู้อื่น ครอบครัวไม่ใช่ที่บ่มเพาะคุณงามความดีของสังคมอีกต่อไป รัฐจึงต้องทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็กเองตั้งแต่อายุ ๗-๘ ขวบเพื่อบ่มเพาะทัศนคติทางการเมืองแบบสังคมนิยม ลดความสิ้นเปลือง ด้วยการแต่งกายแบบชุดชาวนาสีดำเหมือนกันทุกคน พอลพตได้กล่าวถึงการปรับโครงสร้างสังคมผ่าน

ระบบครอบครัว ด้วยการแยกเด็กจากพ่อแม่เพื่อเหตุผลทางการเมือง และทางเศรษฐกิจ และสังคม

ในทางศาสนา ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๗๕ มีการลี้ภัยให้ออกไปทำนา ซึ่งในรัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๑๙๗๖ ไม่ให้ความสำคัญกับพุทธศาสนาว่าเป็นศาสนาประจำชาติ ขณะที่ เขมรแดงกล่าวหาว่าในอดีต ระบบกฎหมาย ผู้พิพากษา ศาลไม่มีความยุติธรรม เจ้าหน้าที่ในระบบศาลเดิมจึงต้องถูกส่งตัวเข้าค่ายลี้ภัยและสอบสวน ส่วนเจ้าหน้าที่รัฐและผู้สนับสนุนรัฐบาลเดิมถูกกักขังและประหารชีวิต สิ่งที่มีความสำคัญที่สุดในระบบปกครองคือ ชาวแคมพูชาทุกคนต้องเชื่อมั่น และเชื่อฟังองค์การปฏิวัติซึ่งเปรียบเสมือนแม่และพ่อของประชาชนทุกคน

เขมรแดงเห็นว่าการปรับโครงสร้างสังคมต้องเริ่มที่ ศาสนา ความเชื่อ และครอบครัว ขณะที่ตัดสิทธิทางการเมืองในฐานะพลเมืองจากระบบเดิม เช่นเดียวกับการยกเลิกระบบการศึกษาแบบเก่าตั้งแต่มกราคม ค.ศ. ๑๙๗๗ โดยเน้นการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดอบรมความรู้เรื่องการเมืองเพื่อสร้างความเข้าใจปรัชญา ค่านิยมและสาระของการปฏิวัติ เพื่อสร้างแนวร่วมสร้างชาติที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบเดียวกัน ด้วยเหตุดังกล่าว เด็กที่มีอายุมากกว่า ๘ ขวบถูกจับแยกจากครอบครัวเข้าสู่การอบรมของรัฐเพื่อสร้างจิตสำนึกว่า รัฐคือผู้ให้กำเนิดอย่างแท้จริง การเริ่มต้นสร้างชาติเพื่ออนาคตต้องเริ่มต้นที่เด็กเพราะมีความพร้อมต่อการรับความรู้ใหม่ ระบบใหม่ แนวทางใหม่ เป็นพลังสำคัญของชาติที่พร้อมจะต่อสู้กับศัตรูของรัฐมีประเด็นน่าสนใจคือ การให้เด็กเชื่อฟังองค์การ ทำยสุด เด็กถูกล้างสมองเป็นสายลับให้กับองค์การกล่าวหาพ่อแม่ของตนเองว่ามีแนวคิดเป็นปฏิปักษ์ครั้งหนึ่งเจ้าสีหนุเล่าความทรงจำของพระองค์ว่า ได้พบชาวบ้านเขมรแดงกำลังทำลายพระพุทธรูปพร้อม ๆ กับการระบายความแค้นและการเก็บกตจากการถูกครอบงำด้วยคำสอนทางศาสนาที่บงการชีวิตของพวกเขาจนขาดอิสระโดยพวกเขาพร่ำแต่บอกว่า องค์การปฏิวัติ คือผู้ปลดปล่อย ทำให้ประชาชนเป็นนายของตนเองสามารถกำหนดชะตาชีวิตของตนได้ (Sihanouk, 1986 : 73) จากเหตุการณ์นี้ทำให้เกิดคำถามว่า การเรียนการสอน การเผยแพร่หลักธรรมของพระพุทธเจ้า น่าจะเป็นปัญหาต่อการทำความเข้าใจ เพราะแทนที่จะเป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้ดำเนินชีวิต กับกลายเป็นอุปสรรคต่อชีวิต ด้วยเหตุนี้ เขมรแดงจึงจับพระภิกษุสิก เพื่อใช้เป็นแรงงานฟื้นฟูและพัฒนาประเทศซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์มากกว่า

เขาวชนถูกสอนว่าการไม่เชื่อมั่นต่อค่านิยมเขมรถือว่าเป็นผู้สร้างความเสี่ยงภัยให้กับรัฐ การยอมรับและใส่ใจในความยากไร้ของชาวนาเป็นสิ่งจำเป็น เพราะชาวนาและการเกษตรเป็นพลังผลักดันให้สังคมขับเคลื่อนสู่ความเจริญก้าวหน้า ด้วยเหตุนี้เขมรแดงได้ยกเลิกอาชีพอื่น ๆ ที่พวกเขาถือว่าเป็นตัวการบ่อนทำลายสังคมและรัฐ เช่น แพทย์ปัจจุบัน นักกฎหมาย ครู วิศวกร ประกาศิตปิดโรงงาน โรงพยาบาล โรงเรียน และมหาวิทยาลัยที่เป็นตัวแทนของเทคโนโลยีตะวันตก ขณะที่ศาสนา การสื่อสาร วิทยุ เพลง ละครรับ ระบบการเงินถูกยกเลิก การใช้ชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ ถูกควบคุม

๑.๓ การจัดระเบียบกลุ่มประชาชน

แม้ในรัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๑๙๗๖ ในมาตรา ๑๓ กล่าวว่าชาวกัมพูชาทั้งหมดมีความเท่าเทียมกันอีกทั้งความเสมอภาคของชายและหญิงต้องได้รับการเคารพภายใต้สังคมที่มีความสุขแบบประชาธิปไตยด้วยความรักใคร่ปรองดองกันของคนในชาติเพื่อร่วมกันป้องกันและสร้างประเทศให้มีความมั่นคง (http://www.dccam.org/Archives/Documents/DK_Policy/DK_Policy_DK_Constitution.htm) แต่ในสถานการณ์จริงเขมรแดงกลับจัดระเบียบกลุ่มประชาชน โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิมนุษยชนเพราะมีการแบ่งประชาชนออกเป็นกลุ่ม มีนโยบายการกีดกันทางชาติพันธุ์ เช่น ชาวจีน เวียดนาม ไทย หรือแม้แต่ชาวกัมพูชาที่มีเชื้อสายมาจากชาติพันธุ์ข้างต้น ยังมีการกีดกัน ยกเลิกกิจกรรมทางศาสนาไม่ว่าเป็นชาวจามที่นับถืออิสลาม ชาวจริสต์ ขณะที่ความหวาดระแวงประเทศเพื่อนบ้านนำไปสู่การสังหารคนในเขตตะวันตกเฉียงเหนือและตะวันออกซึ่งเป็นพื้นที่ติดกับไทยและเวียดนาม ทั้ง ๆ ที่ประสบการณ์ในอดีตของพวกเขมรแดงได้เคยตกเป็นเหยื่อของความสัมพันธ์แบบกดขี่ ขูดรีดระหว่างคนในชาติเดียวกันที่ควรรักใคร่ปรองดองกัน ซึ่งเมื่อเขมรแดงขึ้นเป็นผู้ปกครองก็ไม่ได้นำประสบการณ์ของพวกเขาตน มาเป็นบทเรียนสำคัญเพื่อไม่กลับไปสร้างพฤติกรรมซ้ำซ้อนเช่นที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ด้วยการรู้จักให้อภัย มีเมตตาต่อกันเพื่อการอยู่ร่วมกันได้ ไม่สร้างความแตกแยกแม้มีความแตกต่างกันทั้งเรื่องชาติกำเนิด ฐานะรายได้ ระดับความรู้แต่เพราะมีความหลงผิดอยู่กับการกระชับอำนาจทางการเมืองโดยอาศัยการจัดระเบียบสังคมแบบทหารเพื่อความมั่นคงและความเป็นปึกแผ่นของประชาชนและรัฐ ปัญหาจากการใช้อำนาจเช่นนี้จึงกลับมาส่งผลร้ายให้กับเขมรแดงในภายหลัง

เขมรแดงใช้วิธีการเปลี่ยนแปลงสังคมแบบ “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” เข้าแก่ไข

ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมตั้งนั้นแทนที่ประชาชนจะมีความสุขหลังสงคราม กลับทำให้ประชาชนมีความทุกข์ทันทึที่สงครามกลางเมืองยุติโดยเริ่มต้นจากการทำลายระบบการถือครองกรรมสิทธิ์ ในสังหาและอสังหาริมทรัพย์ที่เขมรแดงเห็นว่าเป็นต้นเหตุของการเหลื่อมล้ำ สร้างความขัดแย้งในสังคม การทำลายอำนาจของผู้มีอิทธิพลและเครือข่ายจากระบบการปกครองแบบนายทุนศักดินาในโครงสร้างสังคมเดิมแบบถอนรากถอนโคนนี้ เขมรแดงเรียกว่า เป็นการเริ่มต้น นับหนึ่งใหม่ หรือ (Year Zero) เพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาประเทศ^{๒๕}

เขมรแดงได้จัดระบบชนชั้นของประชาชนออกเป็น ๒ แบบ^{๒๖} คือแบบที่ ๑ ซึ่งแยกออกเป็นสองประเภท คือ ประชาชนเก่า เป็นประชาชนในชนบท คือสหayer่วมการปฏิวัติก่อนปี ๑๙๗๕ และประชาชนใหม่ คือประชาชนในพนมเปญและในเมืองของจังหวัดต่าง ๆ หลังการปฏิวัติ ๑๙๗๕ ส่วนแบบที่ ๒ ซึ่งแยกออกเป็นสามประเภทด้วยกัน คือผู้มีสิทธิ์เต็ม เป็นคนที่ยากจนที่สุด มีการศึกษาน้อยที่สุดผู้เตรียมเลื่อนชั้น คือประชาชนในชนบท และคนยากจนในเมือง และผู้ไร้สิทธิ์ คือ ข้าราชการ พ่อค้า ทหาร เจ้าของที่ดิน เชื้อพระวงศ์ พวกจีน เวียดนาม แรงงานมีฝีมือที่เคยทำงานให้รัฐบาลลอน นอล ผู้มีการศึกษาจากตะวันตก ชาวอิสลาม พระสงฆ์

๒. การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ

ความรู้หรือการหลงผิดได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่น่าพาให้กัมพูชาประชาธิปไตยแม้ยึดมั่นต่อหลักการของเอกราช อธิปไตย และการพึ่งตนเอง ต้องพบกับความล้มเหลว เป็นเพราะความไม่รู้ในปัจจัยสำคัญที่สามารถส่งเสริมให้นโยบายการฟื้นฟูและเปลี่ยนแปลงประเทศด้วยการเกษตรประสบความสำเร็จ พลผลพบนอกจากมีความเชื่อว่าตนสามารถใช้การเกษตรกรรมเปลี่ยนแปลงประเทศจากประเทศเกษตรล้าหลังเป็นเกษตรทันสมัยได้อย่างรวดเร็ว แล้วยังเชื่อด้วยว่ากัมพูชาสามารถเป็นประเทศอุตสาหกรรมได้

^{๒๕} รัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๑๙๗๖ ไม่ได้รับรองสิทธิมนุษยชน การเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติ ประชาชนใหม่ไม่มีสิทธิลงสมัครและออกเสียงเลือกตั้งในเดือนมีนาคม ๑๙๗๖

^{๒๖} ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๓ ที่กล่าวว่าประชาชนชาวกัมพูชามีความเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็เพศหญิงหรือชายก็ตาม... (http://www.dccam.org/Archives/Documents/DK_Policy/DK_Policy_DK-Constitution.htm)

ในไม่ช้าทำให้เขมรแดงนอกจากนำวิธีการฟื้นฟูประเทศของนายพลตีโต้แห่งยูโกสลาเวียที่ไม่ประสบผลสำเร็จมาใช้ ก็ยังไม่ฟังเสียงของโจวเิน ไหล อดีตนายกรัฐมนตรียุคจีนที่เคยเตือน เชียว สัมพันธ์ และเชียว ริตโตไว้ ในปี ๑๙๗๖ แล้วว่าอย่าเดินตามรอยนโยบายการก้าวกระโดด การปฏิวัติทางวัฒนธรรมของจีน (Chandler, 1993 : 17) ที่ล้มเหลวแต่เพราะเขมรแดงหลงเชื่อมั่นในตนเองสูงว่าจะสามารถทำได้ดีกว่าจีน เพราะสามารถป้องกันและแก้ไขข้อผิดพลาดที่เคยเกิดขึ้นได้และด้วยชัยชนะของเขมรแดงจากการทำสงครามปฏิวัติประชาชนกับจักรวรรดินิยมอเมริกาที่คอมมิวนิสต์เวียดนามจะทำได้สำเร็จ ยิ่งทำให้เขมรแดงมีความมั่นใจในความสามารถของตน จึงกล้าประกาศนโยบายโดดเดี่ยวจากโลกภายนอก (ธีระ, ๒๕๔๒ : ๘๕) ไม่ว่าจะเป็นประเทศทุนนิยมหรือสังคมนิยม

เขมรแดงปรับวิถีชีวิตชาวกัมพูชาใหม่ ด้วยการสร้างระบบเศรษฐกิจแบบป้องกันทุนนิยมเพื่อการพัฒนาประเทศ เพราะเห็นว่าการใช้แนวทางทุนนิยมเสรีในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยทำให้เขมรสูญเสียความเป็นตัวของตัวเองจากที่เดิมมีความรู้สึกเอื้ออาทรต่อกันในสังคมหมู่บ้าน ด้วยระบบเศรษฐกิจชุมชนที่ก่อร่างสร้างตัวได้ จนเจ้าอาณานิคมฝรั่งเศสได้ร่วมมือกับชนชั้นปกครองชั้นสูงและผู้ปกครองท้องถิ่นแสวงผลประโยชน์จากพื้นที่และประชาชนได้ ใช้ระบบทุนนิยมเพื่อการผลิตจำนวนมากเพื่อการส่งออก ระบบทุนนิยม นำระบบการแข่งขัน แบบแย่งชิงอำนาจ เพื่อชิงดี ชิงเด่น ไม่ได้สร้างโอกาสให้กับประชาชนจนสามารถแสวงหารายได้ ๆ อย่างทั่วถึง ทำให้คนยากจนยังคงมีอยู่เป็นจำนวนมาก อีกทั้งความเจริญที่กระจุกอยู่ในเมืองได้ปล้นเอาแรงงานในชนบทเข้าไปเป็นเหยื่อแรงงานซูดริตเพื่อความมั่งคั่งของนายทุนทั้งที่เป็นชาวเขมร จีน หรือเวียดนาม แทนนำเขมรแดงมีความเห็นว่าการที่กัมพูชาเข้าร่วมกับระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมโลกทำให้กัมพูชาล้าหลัง เพราะเป็นอุปสรรคกับการพัฒนาประเทศ เขมรแดงเชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจเข้ากับชาตินิยม เชื่อว่าเมื่อคนเขมรในอดีตสร้างนครวัดที่ยิ่งใหญ่ด้วยมือเปล่าได้ คนเขมรในสมัยกัมพูชาประชาธิปไตยก็สามารถสร้างชาติให้ยิ่งใหญ่ได้ด้วยเช่นกัน

เขมรแดงเห็นว่าการเกษตรเป็นกิจกรรมพื้นฐานของครอบครัวชาวกัมพูชา ชนบทคือแหล่งผลิตสินค้าในภาคการเกษตร การเพาะปลูกเป็นการสร้างอำนาจทางเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง เพื่อช่วยฟื้นฟูประเทศหลังจากถูกทำลายจากสงคราม ด้วยการดำเนินนโยบายต่อเนื่องจากการที่เคยดำเนินการในเขตปลดปล่อย ก่อนสงครามยุติ เช่นจังหวัดกัมปอตกอนดาล และกัมปงมด้วยการเริ่มจำกัดการค้าและกิจกรรมของประชาชน

เป็นอันดับแรก จากนั้นใน ค.ศ. ๑๙๗๓ ได้ล้มเลิกระบบการค้าและการถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน โดยใช้ระบบเศรษฐกิจแบบแลกเปลี่ยนในระบบสหกรณ์และนารวม

จากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญของกัมพูชาประชาธิปไตยเมื่อมกราคม ค.ศ. ๑๙๗๖ ได้กล่าวไว้ในมาตรา ๑ ว่ารัฐกัมพูชาเป็นรัฐของประชาชนผู้ให้แรงงาน ชาวนา และกรรมกรขณะที่เขมรแดงกล่าวว่า ถ้าเรามีข้าว เราจะมีทุกอย่างได้ เพราะข้าวคือ ความหวังและเป็นทุกสิ่งของประเทศ พร้อมทั้งมีนโยบายสร้างความมั่งคั่งของรัฐ ตาม มาตรา ๓ ของรัฐธรรมนูญเขมรแดงพยายามฟื้นฟูรูปแบบสังคมแบบช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างกลุ่มทำงาน แบบพึ่งตนเอง ยึดที่ดินทั้งหมดเป็นของรัฐ เน้นการเกษตรกรรมและ อุตสาหกรรม ดำเนินการรวมผลผลิตและแบ่งปันทรัพย์สินที่เป็นส่วนตัวให้เป็นของรัฐ การ ปฏิวัติโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ล้มเลิกระบบทุนนิยม ใช้ระบบสังคมนิยม โดยใน ค.ศ. ๑๙๗๖ ประกาศแผนพัฒนาประเทศ ๔ ปี เป็นแบบการพัฒนาประเทศสู่สังคมนิยมแบบ ก้าวกระโดดที่ยิ่งใหญ่ (Chandler, 1993 : 190) แม้มาตรา ๑๒ ได้ให้ชาวกัมพูชาแต่ละคน มีสิทธิที่จะพัฒนาเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิต วัฒนธรรมการดำรงชีพ ความเป็นอยู่ทั้งทาง ด้านวัตถุ ร่างกาย และจิตใจในแบบของตน อีกทั้งการดำเนินชีวิตของประชาชนจะได้รับการคุ้มครองโดยรัฐ พร้อม ๆ กับจะไม่มีใครว่างงานในกัมพูชาประชาธิปไตย

จุดมุ่งหมายของการพัฒนาการเกษตรคือเพิ่มปริมาณผลผลิตข้าวตามคำขวัญ ที่มุ่งผลิตข้าวให้ได้สามตันต่อหนึ่งเฮกตาร์ในระบบสหกรณ์ผลิตเพื่อการบริโภคภายใน ประเทศและเพื่อการส่งออกนำรายได้กลับมาพัฒนาประเทศ โดยเริ่มการยึดที่ดินทั้งหมด ให้เป็นของรัฐพร้อมจัดตั้งสหกรณ์รวมมวลชนทั้งประชาชนเก่าและประชาชนใหม่เพื่อเร่ง เพิ่มผลผลิต ขยายพื้นที่เพาะปลูก สร้างระบบชลประทานขนาดใหญ่ซึ่งความสำเร็จเป็นเรื่องยาก เพราะกัมพูชาขณะนั้นขาดนักวิชาการการเกษตรเครื่องจักร เมล็ดพันธุ์พืช ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ขณะที่ระบบชลประทานล้มเหลว อีกทั้งพื้นที่การเกษตรได้ถูกทำลายเพราะ สงคราม จากเครื่องบินทิ้งระเบิดและกำระเบิดที่ถูกฝังไว้จำนวนมากทั่วประเทศส่วน แรงงานจาก “ประชาชนใหม่” จากเมืองก็ไม่มี ความคุ้นเคยกับการใช้ชีวิตในชนบทและไม่มี ความชำนาญในการทำการเกษตร ซึ่งการเกณฑ์แรงงานสู่ชนบทเป็นหนึ่งในเหตุผลที่ทำให้ ประชาชนเสียชีวิตจำนวนมาก เช่นการสร้างเขื่อนด้วยมือเปล่า การส่งคนไปบุกเบิกพื้นที่ ทุกรันดาร์ที่ชุกชุมด้วยไข้มาเลเรีย เช่นในจังหวัดโพธิ์สัตว์ผนวกกับระบบสาธารณสุขไม่มี คุณภาพ ความล้มเหลวในการจัดการการเกษตร ถูกรัฐบาลเขมรแดงกล่าวอ้างว่าเป็น

เพราะศัตรูภายในของพรรคคอมมิวนิสต์ โดยเฉพาะจากกลุ่มเขมรแดงที่นิยมเวียดนามว่าเป็นผู้ขัดขวาง จึงต้องนำนโยบายการกวาดล้างไล่ล่าศัตรูทางการเมืองในช่วงปี ๑๙๗๗-๑๙๗๘ นำไปสู่ข้อกล่าวหาในความผิดของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวเขมรด้วยกัน

แรงผลักดันที่ทำให้ดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจได้รับแรงผลักดันจากวิทยานิพนธ์ของ เขียว สัมพันธ์ เรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจของกัมพูชา (๑๙๕๙) ที่นำเสนอ สถานการณ์ของกัมพูชาว่าการหลุดพ้นจากสภาวะการตกเป็นทาสทางเศรษฐกิจของประเทศมหาอำนาจ คือการที่กัมพูชาต้องพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมด้วยตนเองและแนวคิดจากวิทยานิพนธ์ของ ฮู ยวน ๑๙๕๕ เกี่ยวกับชาวนาเขมรและการทำให้ทันสมัยที่กล่าวว่า “อาณานิคมฝรั่งเศส ก่อให้เกิดปัญหาการพัฒนาของชาวนาและชนบท และการเอาตัวเอาเปรียบของผู้นำในเมืองกับชาวนา ฮู ยวนกล่าวว่า ต้องใช้ชาวนาเป็นกุญแจสำคัญในการจัดตั้งองค์การผลิต ซึ่งพลพตเห็นว่า ชาวนาไม่มีศักยภาพ จึงต้องมีพรรคคอมมิวนิสต์ฯ เป็นผู้จัดตั้งองค์การทางเศรษฐกิจ พลพตมีทัศนคติต่อชาวนาว่าชาวเขมรโดยเฉพาะชาวนาที่ยากจนได้ร่วมกันในการต่อสู้ฝรั่งเศส แต่พวกเขาขาดแนวชี้นำที่ชัดเจนและถูกต้อง พวกเขาไม่รู้ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีอะไรที่จะนำมาใช้ ทิศทางใดควรเดินตาม เป้าหมายใดที่ควรบรรลุ กำลังใดที่ควรจะพึ่งพา และลักษณะการใดที่จะต่อสู้ประชาชนของเราไม่รู้ว่าจะสู้อย่างไร บนพื้นฐานของเอกราช การวิริม และการพึ่งตนเอง การปราศจากแนวทางเช่นนี้เหมือนกับเป็นคนตาบอด (ซุมพล, ๒๕๓๖ : ๑๗๔)

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะเรื่องการให้เหตุผลกับพฤติกรรมการใช้อำนาจของเขมรแดง

การใช้เหตุผลของมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญ เพราะมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผล แต่ที่สำคัญคือ เราเข้าใจเรื่องของเหตุผลว่ามีส่วนสำคัญกับความเจริญและความเสื่อมของเราอย่างไร การรู้จักใช้เหตุผลมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ (perception) ซึ่งจะกลายเป็นประสบการณ์ของการเรียนรู้ที่นำไปสู่การใช้ชีวิตได้อย่างมีเหตุผล ดังนั้นทัศนคติที่มีผลต่อการให้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจทำสิ่งใด ๆ ก็มาจากการรับรู้และการเรียนรู้ที่ให้ความรู้สึก

ชอบ เกลียด สุข ทุกข์ กลัว เช่นที่ปรากฏอยู่ในอคติ ๔^{๒๗} แต่ท้ายสุดแล้วคำตอบที่ได้ก็ขึ้นอยู่กับว่า จะนำพาความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมหรือไม่ เนื่องด้วยสังคมเป็นที่อยู่ของมนุษย์ที่ต้องอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

ในการใช้นโยบายของเขมรแดงอย่างเช่นการอพยพคนออกจากเมืองเขมรแดง เห็นว่ามีเหตุผลตามทัศนะของตนเพื่อสลายชนชั้นในสังคมเมือง เพื่อสร้างสังคมในชนบท เพราะเป็นพื้นที่เพาะปลูกทางการเกษตรที่ให้ผลผลิตหล่อเลี้ยงประเทศ ขณะที่เมืองเป็นที่มั่วสุม บ่มเพาะความเลวร้าย แต่สิ่งที่เขมรแดงไม่ได้คำนึงถึงคือความยุติธรรมซึ่งเป็นหลักประกันที่สำคัญ และไม่ว่าผู้ปกครองหรือประชาชนต่างก็ต้องเป็นผู้สร้างความดีร่วมกันเพื่อความยุติธรรมที่มีศรัทธาและเหตุผลเป็นองค์ประกอบ ในฐานะที่เขมรแดงขณะนั้นเป็นผู้ปกครองของกัมพูชาประชาธิปไตย มิใช่กองกำลังติดอาวุธแต่อย่างใดเลย ที่ต้องชั่งชั่งความได้เปรียบในสมรภูมิตบ ด้วยการใช้แต่มาตรการทางทหารจัดการกับปัญหาด้วยความโกรธ ความเกลียด ความแค้น ผู้นำเขมรแดงจึงต้องไม่ใช้อคติในการสร้างนโยบาย วางแผน และปฏิบัติดำเนินการ เพราะผู้ปกครองต้องมีหน้าที่ ๑. ให้ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินกับประชาชน ๒. รักษาเอกราชและอธิปไตยของประเทศ ๓. สร้างความสงบเรียบร้อยในสังคม ๔. ให้ความเสมอภาคเป็นธรรมกับประชาชน ๕. ให้สิทธิและเสรีภาพกับประชาชน ๖. ให้สวัสดิการและบริการต่าง ๆ กับประชาชน ๗. รักษาวัฒนธรรมและมรดกของชาติ ๘. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนานาประเทศซึ่งในความเป็นจริงเขมรแดงกลับใช้ ความเกลียดชัง ความกลัว ความลุ่มหลงที่จะสร้างกัมพูชาสมัยใหม่ให้ยิ่งใหญ่เช่นผู้ปกครองในอดีตสร้างอาณาจักรเมืองพระนครโดยอาศัยทาสและเชลยศึก

การไม่รับฟังความทุกข์ของประชาชนเพราะมีทัศนะว่าผู้ที่มีความคิดเห็นต่างในทางตรงกันข้ามกับผู้ปกครองนั้นเป็นศัตรูของรัฐ จึงทำให้ผู้นำขาดโอกาสนำข้อคิดเห็นที่แตกต่างนั้นไปเป็นข้อคิดเตือนใจ แล้วนำมาปรับปรุงนโยบายการทำงานของตน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ตนปกครองให้ดีขึ้น ขณะที่ฝ่ายค่านับรัฐบาลก็ไม่ควรมีอคติต่อรัฐบาล และพยายามแสวงหาโอกาสล้มรัฐบาลเพื่อที่ตนเองจะได้มีโอกาสได้รับอำนาจปกครองประเทศบ้าง เช่นนี้ถือเป็นการมองที่ร้ายแรงซึ่งมิได้เฉพาะเจาะจงว่า

^{๒๗} หมายถึงอคติ ๔ ทางพุทธศาสนาที่ประกอบด้วย ๑. อันทาคติ (ชอบ) ๒. โทสาคติ (ไม่ชอบ)

๓. โมหาคติ (หลง) ๔. ภยาคติ (กลัว) (พระราชมณี, ประยุทธ์ ปยุตโต, ๒๕๒๓ : ๑๑๔)

เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเฉพาะกับประชาชนกัมพูชาเท่านั้น ความพยายามที่จะกล่าวโทษว่าเป็นของฝ่ายใด ตามเหตุผลและความเชื่อในอุดมการณ์ที่ต่างกัน จะเกิดผลเสียต่อส่วนรวมคือประเทศชาติและประชาชน ดังนั้นเพื่อยุติการสร้างความแตกแยกที่เกิดจากความแตกต่างทางความคิดจึงจำเป็นต้องหาทางใช้เหตุผลร่วมกันในทางที่จะนำสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างกันนี้มาทบทวนว่า สิ่งที่เราคิดและกำลังกระทำกันอยู่นั้นได้คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับส่วนรวมคืออนาคตของชาติหรือประเทศของเราจริง ๆ หรือไม่ หรือเพียงแค่เห็นประโยชน์แบบเฉพาะส่วนของพวกเขาตนเป็นสำคัญเพราะมิฉะนั้น ความแตกต่างจะก่อให้เกิดการแข่งขัน ซึ่งดี ซึ่งเด่น ด้วยความก้าวร้าว ที่สร้างความแตกแยก และความล่มสลายของสังคมได้ เช่นที่เกิดขึ้นในกัมพูชาและประเทศอื่น ๆ

เมื่อศึกษาเรื่องความก้าวร้าวจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมันด์ فروยด์ ก็จะทำให้เห็นว่า ความก้าวร้าวส่งผลให้เกิดสัญชาตญาณแห่งความตาย เช่น การแข่งขัน ความขัดแย้ง การแย่งชิง การเอาชนะ การทะเลาะ ซึ่งเป็นพลังผลักดันให้เกิดการกระทำใด ๆ ก็แล้วแต่ของมนุษย์ตามสัญชาตญาณที่ซ่อนอยู่ภายใต้จิตสำนึก ซึ่ง فروยด์ ได้แบ่งจิตของมนุษย์ออกเป็น ๓ ระดับ คือ ๑. จิตสำนึก หมายถึง การรับรู้ รู้ตัว อย่างมีสติรู้ตัวตามพฤติกรรมต่าง ๆ ตามเหตุผลในโลกที่เป็นจริงและสังคมยอมรับ ๒. จิตกึ่งสำนึก หมายถึงเป็นการรู้สึกตัว รู้สึกรู้แต่ไม่แสดงออก ๓. จิตใต้สำนึก หมายถึงจิตระดับลึกที่บันทึกข้อมูลที่เป็นอารมณ์ ความรู้สึกที่ปัดรำจากประสบการณ์ในชีวิตแบบเก็บกด เช่น อารมณ์ต่างความรู้สึกผิดหวัง ความเกลียด ซึ่งผู้นั้นแม้ลืมไปแล้วแต่มันยังคงฝังตัวอยู่ในจิตระดับนี้ ซึ่งเป็นสภาวะที่ ไม่สามารถควบคุมได้ เพราะมันสามารถแสดงออกมาในรูปของความฝัน การละเมอ หรือถ่ายทอดออกมาเป็นการกระทำที่พลังผลออกมา

มนุษย์มี พลังงานทางจิต ๓ ส่วนคือ อิด อีโก้ และซูเปอร์อีโก้ ที่ขับเคลื่อนอยู่ในจิต ๓ ระดับข้างต้น ซึ่งถ้าทำงานได้อย่างสัมพันธ์กัน พฤติกรรมของมนุษย์ก็จะเป็นปกติ แต่ในขณะที่มนุษย์ขาดเหตุผลส่งผลให้ชีวิตเสียหาย ก็แสดงว่าพลังงานทั้ง ๓ นี้ ทำงานไม่สอดคล้องกัน อิด หมายถึง กิเลส ตัณหา อุปาทาน ความโลภ โกรธ หลง เป็นสัญชาตญาณดิบของมนุษย์ที่อยู่ในส่วนของจิตใต้สำนึก และเมื่ออิดที่มนุษย์กระทำการใด ๆ เพื่อการเห็นแก่ตัว ทำลายล้าง โดยไม่สนใจผลของการกระทำนั้น ก็เป็นเพราะ อิด ระเบิดออกมาโดยขาดการควบคุม อีโก้ อยู่ในส่วนของจิตสำนึกและกึ่งสำนึก ที่คอยควบคุมปรับสมดุล อารมณ์ของอิดด้วยความรู้จักใช้ ซูเปอร์อีโก้เพื่อให้เกิดการยอมรับ เหมาะสมกับ

สถานการณ์ต่าง ๆ และเป็นอยู่ได้ในสังคม **ซูเปอร์อีโก้** อยู่ในส่วนของจิตทั้ง ๓ ระดับ เป็นพลังคุณธรรมของแต่ละคนที่เกิดจากการเลี้ยงดู การศึกษา ที่ทำให้รู้จักมารยาท ระเบียบ กติกาต่าง ๆ ทำให้มีสำนึกรู้ว่า สิ่งใดถูก สิ่งใดผิด (เดิมศักดิ์, ๒๕๕๙ : ๒๔-๒๖)

เมื่อศึกษาจากประเด็นนี้ ก็ทำให้เห็นว่า ทั้งที่ประเทศกัมพูชาเป็นประเทศที่มีคนนับถือศาสนาพุทธมากกว่าศาสนาอื่น แต่การขาดการทำความเข้าใจตามคำสอนของพระศาสดาก็ทำให้ทั้งแกนนำเขมรแดงที่มีความรู้ และสมาชิกของเขมรแดงที่ส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีการศึกษาน้อย เป็นผู้ที่มีความคับแค้นใจจากการถูกกดขี่และได้รับมอบความอยุติธรรมจากสังคม ทำให้แม้มีโอกาสอยู่เป็นแนวร่วมกับชนชั้นปกครอง ก็ไม่สามารถใช้ความบกพร่องของผู้ปกครองที่ผ่านมาเป็นเครื่องเตือนใจว่าจะไม่กระทำซ้ำในสิ่งที่ตนเคยได้รับผลของการกระทำเช่นนั้นมาก่อนแล้วแต่กลับใช้อำนาจเพื่อการแก้แค้น แบ่งพวกเขาพวกเรา กระทำนโยบายต่าง ๆ เพราะความไม่รู้ในข้อเท็จจริงที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ขณะนั้น เพราะใช้ความเชื่อ ความตั้งใจ ความฝัน ความลุ่มหลงโดยขาดการไตร่ตรอง เพราะไม่สามารถนำซูเปอร์อีโก้ กับอีโก้มาหักล้างกับอดีตได้ จึงทำการต่อสู้ตามสัญชาตญาณความก้าวร้าวเพื่อเอาตัวรอด จนไม่สามารถทำหน้าที่ของผู้ปกครองที่ดีได้

ในกรณีของผู้นำเขมรแดงกลุ่มปัญญาชนปารีส นอกเหนือจะประสบความสำเร็จล้มเหลวในฐานะผู้นำประเทศแล้ว การใช้อำนาจในการเปลี่ยนแปลงประเทศยังส่งผลให้ถูกกล่าวหาจากประชาชนและประชาคมโลกว่าเป็นผู้คิดร้ายกับประชาชนที่พวกเขาปกครองด้วยข้อหารุนแรงที่ผู้ปกครองรุ่นก่อน ๆ ของเขมรไม่ได้รับ นั่นคือการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ประเด็นนี้มีความน่าสนใจว่าการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์เป็นสิ่งที่เขมรแดงก่อให้เกิด (cause) หรือเป็นผลสืบเนื่องจากความขัดแย้งที่มีมาอย่างยาวนาน (consequence) ผู้เขียนจึงขอหยิบยกประเด็นนี้มาพิจารณาในส่วนสุดท้ายของบทความนี้

เขมรแดงกับการเป็นผู้ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวกัมพูชา

จากนโยบายจัดระเบียบสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองส่งผลให้เกิดตัวเลขของผู้เสียชีวิตจำนวนมาก จากเส้นทางสร้างชาติกลายเป็นเส้นทางสายมรณะ เมื่อถึงสภาพเป็นนรกสิ่งที่น่าสงสัยก็คือคือจำนวนตัวเลขที่แน่นอนของชาวกัมพูชาที่เสียชีวิตจาก

ฝีมือของเขมรแดง เพราะการสำรวจจำนวนประชากรมีเพียง ๑ ครั้งก่อน ค.ศ. ๑๙๙๘ นั่นคือใน ค.ศ. ๑๙๖๒ ซึ่งจำนวนประชากรที่ได้จากการสำรวจไม่ได้รับการยืนยันที่แน่นอนว่ามีความถูกต้อง เพราะเกือบทั้งหมดเป็นการประมาณการจากสถาบันหรือของบุคคลต่าง ๆ (เขียน, ๒๕๔๓ : ๔๙) ขณะเดียวกัน การกล่าวอ้างถึงจำนวนตัวเลขของชาวกัมพูชาที่ตกเป็นเหยื่อของเขมรแดงในการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ก็มาจากการประมาณการจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่นกัน เขียน ธีรวิทย์กล่าวว่า ในช่วง ๒๐ ปีระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๗๐ ถึง ๑๙๙๙ จำนวนคนตายผิดปกติประมาณ ๒.๑ ล้านคนนั้นไม่ใช่เป็นเพราะการกระทำของเขมรแดงทั้งหมด (เขียน, ๒๕๔๓ : ๕๑) เพราะปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการสูญเสียจำนวนประชากรกัมพูชานั้นมีอยู่หลายประการ แต่ก็เป็นสิ่งที่น่าสงสัยว่า เหตุปัจจัยอื่น ๆ ที่นำมาซึ่งการสูญเสียนั้นกลับถูกละเลย แลมนบุคคลที่อยู่เบื้องหลังการสูญเสียประชากรกัมพูชานับแสนคนกลับได้รับการยกย่องให้ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพ

ดังนั้นการทำความเข้าใจความหมายของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์น่าจะเป็นการปูพื้นและทำความเข้าใจว่า ไม่ใช่เขมรแดงพวกเดียวที่มีส่วนร่วมการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ เพราะยังมีผู้ร่วมกระทำการภายใต้นโยบายการช่วงชิงอำนาจทางการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ และสังคมที่ต้องมีส่วนรับผิดชอบต่อการตายของชาวกัมพูชา

การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์หรือที่เรียกในภาษาอังกฤษว่า Genocide นั้นมีความหมายตาม “อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกัน และการลงโทษอาชญากรรมเกี่ยวกับการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์” ที่สมัชชาสหประชาชาติได้ลงมติรับรองเป็นเอกฉันท์เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๘ อนุสัญญานี้ได้นิยามคำว่า การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Genocide) หมายถึงการประกอบอาชญากรรมบางอย่าง โดยมีเจตนาที่จะทำลายล้างกลุ่มชนชาติ กลุ่มเผ่าพันธุ์ กลุ่มเชื้อชาติ หรือกลุ่มศาสนา ในบางส่วนหรือทั้งหมดก็ตาม การประกอบกรรมซึ่งถือเป็นการฆ่าล้างชาตินั้นได้แก่ การฆ่า การทำให้เกิดความเสียหายอย่างสาหัส ทั้งต่อร่างกายหรือจิตใจ และการบังคับให้มีสภาวะการครองชีพที่เจตนาจะให้ชีวิตร่างกายถูกทำลาย ไม่ว่าจะเพียงส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดก็ตาม ตลอดจนออกมาตรการกีดกันมิให้มีลูกและโยกย้ายเด็ก ๆ ไม่เพียงแต่การฆ่าล้างชาติอย่างเดียว หากแต่การคบคิดหรือการยุยงให้มีการฆ่าล้างชาติ รวมทั้งความพยายามที่จะฆ่าล้างชาติและสมรู้ร่วมคิดในอาชญากรรมดังกล่าวย่อมถูกลงโทษได้ตามนัยแห่งอนุสัญญานี้ บรรดาผู้ที่มีความผิดฐานฆ่าล้างชาติจะต้องถูกลงโทษไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง หรือเอกชน” (dict.longdo.

com/search/Genocide) ดังนั้น การทำสงครามด้วยการทิ้งระเบิดเพื่อทำลายล้างข้าศึก ก็ น่าจะจัดอยู่ในกระบวนการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ด้วยแต่ทำไมไม่ค่อยมีใครกล่าวถึงประเด็นนี้ ยกตัวอย่างเช่น การทิ้งระเบิดของสหรัฐฯ ตั้งแต่ปี ๑๙๖๙ ถึง ๑๙๗๓ ซึ่งเป็นปีที่รัฐสภา อเมริกันสั่งยุติการทิ้งระเบิด มีการทิ้งระเบิดจำนวนห้าแสนสี่หมื่นตันลงบนแผ่นดินกัมพูชา (ซึ่งนับเป็นปริมาณมากกว่า ๔ เท่าของระเบิดที่ทิ้งที่ญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่ ๒) (<http://www.matierevolution.fr/spip.php?article1001>) จากรายงานของกองทัพสหรัฐฯ ในเดือน กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๗๓ ว่ามีพลเรือนถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นคนตายจากการทิ้งระเบิดของสหรัฐฯ ช่วงปี ๑๙๖๙-๑๙๗๓ หรือจากรายงานของ มัลคอล์ม คอลด์เวลล์ (Malcolm Caldwell) ว่าช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๗๓ มีชาวกัมพูชาตายจากระเบิดของสหรัฐฯ ประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ คน ส่วนอีก ๒๕,๐๐๐ คน ตายจากการสู้รบระหว่างรัฐบาลลอน นอลกับเขมรแดง ซึ่งโดยรวมแล้วมีชาวกัมพูชาตายจากการมีส่วนร่วมสนับสนุนของ สหรัฐฯ ประมาณ ๔๕๐,๐๐๐ คน (เขียน, ๒๕๔๓ : ๕๑) ซึ่งการโจมตีด้วยการทิ้งระเบิด จากเครื่องบินบี-๕๒ ที่บินตรงจากเกาะกวมและประเทศไทยนอกจากไม่ได้ช่วยเหลือ รัฐบาลลอนนอลแล้วยังได้ก่อความเสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อชีวิตและทรัพย์สินของ ชาวกัมพูชาที่บริสุทธิ์ (ธีระ, ๑๙๔๒ : ๕๘) ขณะที่การสูญเสียชาวกัมพูชาในยุวกัมพูชา ประชาธิปไตย (ค.ศ. ๑๙๗๕-๑๙๗๙) มีประมาณ ๗๐๐,๐๐๐ คนจากการต่อสู้แย่ง อำนาจกันเอง การแก้แค้นกับอดีตผู้สนับสนุนสหรัฐฯ และนายพลลอน นอล ประมาณ ๕๐,๐๐๐ คน (Thion, 1981 : 32) การอดอาหาร ขาดยารักษาโรค ช่วงอพยพคนออก จากเมือง ถูกประหารเพราะต้องสงสัยว่าแปรพักต์หรือเป็นสายลับให้ฝ่ายตรงข้ามตาย จากการสู้รบระหว่างเขมรแดงกับเวียดนามเพื่อแย่งชิงดินแดน (เขียน, ๒๕๔๓ : ๕๑) โดย พลพลต ยอมรับว่ามีการทรมานและประหารชีวิตศัตรูประมาณ ๒๐,๐๐๐ คนที่ S-21 ที่ รู้จักกันดีในนามของคุกโกลเสลง (Chandler, 1993 : 16) ซึ่งมี คัง เด็ก เอียว หรือสหายดุข เป็นผู้รับผิดชอบ

ดังนั้นการโยนความผิดให้กับเขมรแดงแต่ฝ่ายเดียวว่าเป็นผู้ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ก็ น่าจะไม่ยุติธรรมเพราะจากความหมายของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ทำให้เห็นชัดว่าผู้ร่วมก่อการ ทำสงครามไม่ว่าด้วยเหตุผลของผู้บุกรุก ผู้ปกป้อง ไม่ว่าจะเป็นการอ้างถึงผลประโยชน์ ของส่วนรวมในทัศนะบวกของฝ่ายตนแต่เป็นทัศนะลบของฝ่ายตรงข้าม แต่ถ้าเกิดผลลัพธ์ เป็นการสูญเสียชีวิต ก็ถือว่าเป็นการกระทำฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ของมนุษยชาติทั้งสิ้น แต่ใน

โลกของความเป็นจริง ผู้ชนะและมีอิทธิพลมักเป็นผู้ร่างกติกาและทำการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อชักนำความยุติธรรมและความอยุติธรรมว่าควรตกอยู่ที่ฝ่ายใด การก่อสร้างความเช่นนี้เป็นอันตรายต่อคุณค่าของคุณธรรมและจริยธรรมศึกษา ขณะที่เมื่อเกิดการกระทำความเสียหาย ก็มักหาผู้รับผิดชอบทั้งหมดโดยกันตัวเองออกจากความรับผิดชอบ

อย่างไรก็ดี เป็นที่น่าสังเกตว่า ข้อกล่าวหาการในคดีฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ซึ่งเป็นข่าวสารที่ประชาคมโลกรับรู้กันทั่วไปนั้น เน้นที่จำนวนชาวกัมพูชาที่เสียชีวิตในช่วงกัมพูชาประชาธิปไตย โดยเริ่มจากการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนกัมพูชาที่ใช้คุก โดล เสงลง แสดงหัวกะโหลกของผู้เสียชีวิตว่าเป็นผลงานการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวกัมพูชาโดยเขมรแดง และมีความพยายามที่จะหาผู้รับผิดชอบในการกระทำนั้น ซึ่งการประชาสัมพันธ์เป็นความพยายามของรัฐบาลสาธารณรัฐกัมพูชาประชาธิปไตยที่ต้องการเบี่ยงเบนประเด็นเรื่องการยึดครองกัมพูชาของเวียดนามและหาความชอบธรรมในการปกครอง ทั้ง ๆ ที่ผู้นำของรัฐบาลใหม่ก็เป็นอดีตนพลพรรคและทหารของเขมรแดงทั้งนั้น ทั้งนี้ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๗๙ เพื่อต้องการสร้างแนวร่วมจากชาวกัมพูชาที่ได้รับความเดือดร้อนจากเขมรแดงยุคกัมพูชาประชาธิปไตย โดยอาศัยกระแสความเกลียดชังและความหวาดกลัวของชาวกัมพูชาจากโคกนาฏกรรมของความตายและความทุกข์ยากของพวกเขา ด้วยการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ที่คุกโดล เสงลง หรือ S-21 ซึ่งเคยเป็นคุกเพื่อความมั่นคงในสมัยกัมพูชาประชาธิปไตยประจานความเลวร้ายของผู้นำเขมรแดงกลุ่มปารีส นอกจากนี้ รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนกัมพูชามีการกำหนดวันแห่งความเกลียดชังเพื่อต่อต้านเขมรแดงและประกาศคำขวัญว่า **“เราต้องทำทุกอย่างเพื่อป้องกันไม่ให้ยุคมืดของเขมรแดงกลับมาอีก”** (<https://th.wikipedia.org/wiki/สาธารณรัฐประชาชนกัมพูชา>)

จากความพยายามนำแกนนำเขมรแดงขึ้นศาลอาญาระหว่างประเทศในกรณีการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ซึ่งท้ายที่สุดการพิจารณาคดีเขมรแดงไม่ได้เกิดขึ้นที่ศาลอาญาระหว่างประเทศ หากแต่เป็นกลไกที่จัดตั้งเป็นการเฉพาะคือ Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia (ECCC) หรือที่เรียกทั่วไปว่าศาลเขมรแดง (Khmer Rouge Tribunal) ซึ่งมีสถานะเป็นศาลแห่งชาติ แต่จัดตั้งขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงระหว่างรัฐบาลกัมพูชากับสหประชาชาติ โดยได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาตินั้น อาจมีการตั้งคำถามจากฝ่ายต่าง ๆ ว่า ทำไมมีแต่เขมรแดงเท่านั้นที่ต้องเป็นผู้รับผิดชอบ

ชอบ^{๒๔} ทำใ้มนักวิชาการ ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะชาวกัมพูชาไม่เกิดความสงสัยและตั้งคำถามหรือว่า สงครามเย็นในอินโดจีนมีสาเหตุจากใคร ใครสนับสนุนให้คนกัมพูชาฆ่ากันเองเพื่อผลประโยชน์ของใคร ซึ่งจากข้อมูลที่ให้กับประชาชนทั่วไป ก็มีแต่ข่าวสารที่เน้นความรับผิดชอบที่เขมรแดงต้องรับจากความผิดที่ทำให้ชาวกัมพูชาเสียชีวิต ในคดีการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ โดยความสงสัยในอำนาจของเจ้าอาณานิคมเก่าอย่างฝรั่งเศสหรือจากจักรวรรดินิยมอเมริกา โซเวียต จีน พร้อมเครือข่าย ที่เข้าสนับสนุนทำสงครามตัวแทนเข้าควบคุมการดำเนินนโยบายทางการเมืองเพื่อเผยแพร่อุดมการณ์ทางการเมืองในฝ่ายที่ตนสนับสนุน ได้ส่งเสริมความขัดแย้งที่มีอยู่แล้วในประเทศกัมพูชาให้เกิดความแตกแยก ทำสงครามกลางเมืองฆ่าล้างเผ่าพันธุ์มนุษย์ ไม่ถูกทำให้เป็นประเด็นสำคัญที่นำไปสู่การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ขณะที่เมื่อฝ่ายมหาอำนาจพิจารณาแล้วว่าการทำสงครามเย็นในโลกต่อไปจะกระทบต่อความมั่นคงภายในของประเทศตน จึงหาทางเจรจาสันติภาพ ยุติสงครามและความขัดแย้ง แล้วจำนวนผู้เสียชีวิต บาดเจ็บ พิการ ความสูญเสียโอกาสพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ใครควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบ

หากการทำสงครามของสหรัฐฯ เป็นสิ่งดีงาม เหตุใดชาวสหรัฐฯ ถึงต่อต้านการทำสงครามในอินโดจีนทั้ง ๆ ที่ทำเพื่อรักษาความปลอดภัยของโลกประชาธิปไตยจากภัยคุกคามของลัทธิคอมมิวนิสต์ นำไปสู่การกดดันต่อฝ่ายการเมืองให้ยุติความช่วยเหลือ โดยเฉพาะทางทหารจนในที่สุดฝ่ายคอมมิวนิสต์ที่สู้เพื่อปกป้องดินแดนของตนในอินโดจีนเป็นฝ่ายชนะรัฐบาลที่สหรัฐฯ สนับสนุนไม่ว่าจะเป็นที่ เขมร เวียดนาม ลาว และสิ่งที่เป็นข้อเตือนใจกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เคยเป็นคู่สงครามเย็นในอินโดจีนว่าท้ายสุดแล้วเราสามารถอยู่ร่วมกันได้โดยไม่ต้องใช้สงครามเป็นตัวตัดสินว่าใครยิ่งใหญ่กว่าใคร ใครเป็นฝ่ายถูกและผิด เพราะจากเหตุการณ์ปัจจุบันในบรรยากาศของสมาคมอาเซียนที่แม้ประกอบด้วยสมาชิกที่เคยเป็นคู่ขัดแย้งกันเพราะอุดมการณ์ทางการเมืองต่างกัน แต่กำลังจะสร้างความเข้มแข็งร่วมกันใน ค.ศ. ๒๐๑๕ ในนามประชาคมร่วมด้านเศรษฐกิจ การเมืองความมั่นคง สังคมและวัฒนธรรมร่วมกัน ขณะที่บางประเทศสมาชิกยังมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่ต่างกันอยู่เช่นเดิม แต่เมื่อรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และใช้

^{๒๔} จากการสัมภาษณ์ชนเชื้อทำให้สังคมโลกรับรู้ว่าผลงานของเขมรแดงคือจำนวนผู้เสียชีวิต ๒.๑ ล้านคนจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ทั้ง ๆ ที่ตามข้อมูลที่นำเสนอข้างต้นไม่ได้มีจำนวนเท่านั้น

๑๓๔ สุวัฒน์ ทาสุนทร

เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์เป็นบทเรียนกับการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ทำให้เห็นว่าประเทศที่เคยเป็นคู่สงครามก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ สงครามจึงไม่ใช่วิถีทางสู่สันติภาพและสันติสุข ดังที่ผู้กระหายสงครามมักอ้างถึงเพราะคู่ขัดแย้งควรคำนึงถึงการใช้เหตุผลในเชิงสันติภาพ เพื่อยุติปัญหาที่เกิดขึ้นจากภัยของอดีตที่ทำให้ความแตกต่างเป็นความขัดแย้งที่พร้อมขยายตัวสู่การทำสงครามทำลายล้างกัน

สรุป

บทความนี้สะท้อนให้เห็นปัญหาของการใช้อำนาจทางการเมืองของเขมรแดงกลุ่มปารีสที่บริหารประเทศในนามกัมพูชาประชาธิปไตยในสภาพของการตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของความเกลียดชังเผด็จการกับการคิดถึงผลประโยชน์แบบแยกส่วน “พวกเรา พวกอื่น” เช่น พวกประชาชนเก่า ประชาชนใหม่ โดยไม่ได้คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ควรตกเป็นของประชาชน โดยส่วนรวมตามหลักการ**ประโยชน์นิยม** (utilitarianism) ที่มุ่งมุ่งเน้นการกระทำที่ขึ้นอยู่กับการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ภายใต้หลักการแห่งคุณธรรมที่สร้างความสุขหรือความพอใจให้มากที่สุดเป็นผลลัพธ์สุดท้ายกับคนจำนวนมากที่สุด ซึ่งถือเป็นความดีสูงสุด แทนที่จะมอบความทรามานหรือความเจ็บปวดสูงสุดให้กับคนจำนวนมากที่สุด

มนุษย์มักยกย่องตนเองว่าเป็นสัตว์โลกที่มีเหตุผล เป็นสัตว์ประเสริฐเหนือสัตว์โลกใด ๆ แต่กลับติดกับดักความคิดถึงผลประโยชน์ของตนเอง ขาดการใส่ใจต่อความสุขทุกข์ของผู้อื่นซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางความคิดและความรู้สึกของมนุษย์ที่มีอำนาจเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตไปในทางเสื่อมได้ เช่นการใช้อำนาจของเขมรแดงกลุ่มปารีส และผู้มีส่วนร่วมทำสงครามในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่กำหนดนโยบายทางการเมืองจากความเกลียดชังและความไม่ไว้ใจต่อกัน เพราะต่างมีความกลัวต่ออำนาจของฝ่ายตรงข้ามว่าจะมีความประสงค์มุ่งร้าย เข้าควบคุม และครอบครองอีกฝ่ายหนึ่ง เหตุการณ์วิปโยคที่เกิดขึ้นกับกัมพูชาจึงเป็นบทเรียนให้กับสังคมว่าเงื่อนไขเช่นนั้นสามารถทำความเสียหาย สร้างความสูญเสีย และยังคงเป็นตัวแปรสำคัญที่สร้างปัญหาความขัดแย้งให้กับมนุษย์อยู่ได้ในปัจจุบัน

จากการศึกษาแนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ที่กล่าวถึงแหล่งความรู้ของมนุษย์นั้นมีรูปแบบของปฐมภูมิซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ไม่เป็นความรู้ หรือยังไม่ได้คิด

แบบไตร่ตรองและรูปแบบทฤษฎีที่เป็นประสบการณ์ประเภทความรู้ที่ผ่านกระบวนการคิดไตร่ตรองมาแล้ว ประวัติศาสตร์ให้ความรู้ทั้งแบบปฐมภูมิ และทฤษฎีแต่ในสถานการณ์จริงมนุษย์ในปัจจุบันไม่ได้ใช้ประสบการณ์ความรู้ทั้งสองแบบนี้ไปพัฒนาตนเองเพราะยังคงทำความผิดพลาดดังคนไม่รู้ในขั้นปฐมภูมิอยู่เสมอเช่นในอดีต ดังเช่นการร่วมกันสร้างสมรภูมิรบของสงครามเย็นที่ประเทศมหาอำนาจฝ่ายประชาธิปไตยและคอมมิวนิสต์ต่างเปิดพื้นที่ในแต่ละภูมิภาคในโลกรวมทั้งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทำสงครามตัวแทน (proxy war) เพื่อแสวงหาชัยชนะจากการทำสงครามการเมืองเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจตามการโฆษณาชวนเชื่อที่ต่างฝ่ายต่างยกย่องคุณความดีของฝ่ายตนว่าเป็นผู้ปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนด้วยอุดมการณ์ทางการเมืองที่ต่างกันแม้ว่ามีความพยายามที่จะผ่อนคลายความตึงเครียดระหว่างสหรัฐฯ และรัสเซียในช่วง ค.ศ. ๑๙๖๙-๑๙๗๙ แต่สภาวะความเป็นจริงของสงครามอินโดจีนขณะนั้นเป็นในทางตรงกันข้าม เพราะสถานการณ์สงครามกลับมีความรุนแรงมากขึ้นด้วยการใช้เครื่องบินทิ้งระเบิด ปี ๕๒ ระดมทิ้งระเบิดในพื้นที่กัมพูชาอย่างลับ ๆ ใน ค.ศ. ๑๙๖๙ เพื่อทำลายคอมมิวนิสต์เวียดนามเหนือและคอมมิวนิสต์กัมพูชาที่ได้สร้างความเสียหายให้กับพื้นที่และระบบสาธารณูปโภคซึ่งทำให้เกิดปัญหาเชิงพื้นฐานกับประชาชนและประเทศ ได้สร้างความแค้นให้กับชาวกัมพูชาที่ยังรู้สึกฝังใจต่อการใช้อำนาจแบบมือคดี้ ทั้งจากผู้นำของตนและมหาอำนาจ จนเข้าร่วมสร้างความแข็งแกร่งให้กับขบวนการคอมมิวนิสต์เพื่อขับไล่วิถีบาลและฝ่ายผู้มีอำนาจที่ทำให้ตนเสียหายจนสามารถยุติสงครามกลางเมืองระหว่างชาติพันธุ์เดียวกัน พร้อมกับการประกาศชัยชนะของขบวนการต่อสู้ของประชาชนได้ใน ค.ศ. ๑๙๗๕

ขณะที่ผู้นำเขมรแดงเมื่อมีอำนาจทางการเมือง ได้ดำเนินนโยบายที่ผิดพลาดสร้างความทุกข์ให้กับประชาชนเช่นเดียวกับผู้นำก่อนหน้านี้ ทั้งที่เขมรแดงก็เคยรับรู้ถึงความรู้สึกทุกข์ที่เกิดขึ้นกับฝ่ายตน แต่ยังใช้ความทุกข์ของประชาชนเป็นข้ออ้างและเป็นเงื่อนไขสร้างแนวร่วมเข้าต่อสู้เพื่อให้ได้อำนาจทางการเมืองเพื่อมอบความยุติธรรมให้กับสังคม แต่สุดท้ายแล้วกลับต้องถูกชาวโลกและแม้ชาวกัมพูชาด้วยกันประณามการใช้นโยบายฟื้นฟูประเทศที่ส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์สร้างความทุกข์ให้กับประชาชนเสียเอง

แต่การหาทางลงโทษผู้นำเขมรแดงแต่ฝ่ายเดียว โดยมีได้คำนึงถึงสาเหตุที่สนับสนุนให้เกิดเหตุการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ เพราะตามคำจำกัดความเรื่องการฆ่าล้าง

เผ่าพันธุ์ (genocide) ที่กล่าวไว้ข้างต้น ก็จะเป็นว่า เขมรแดงไม่ใช่ผู้ที่ต้องเข้ารับการพิจารณาโทษของการทำลายล้างชีวิตมนุษย์เช่นนี้แต่เพียงพวกเดียว เพราะยังมีผู้นำของประเทศต่าง ๆ ที่ได้ร่วมทำการตัดสินใจเข้าร่วมการทำสงครามเย็นในอินโดจีน แต่เหตุใดจึงมีแต่พวกเขมรแดงเท่านั้นที่ถูกดำเนินคดีเช่นนี้ซึ่งแก่นายสมรังสี ผู้นำพรรคกู้ชาติกัมพูชา (CNRP) ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านในปัจจุบันก็ยังคงกล่าวถึงความโหดร้ายของเขมรแดงและเรียกร้องให้ผู้นำประเทศสนับสนุนกระบวนการทางกฎหมายของศาลโลกเพื่อเอาผิดกับเขมรแดงและเรียกร้องความยุติธรรมให้กับชาวกัมพูชา ซึ่งนายสมรังสีลี้ภัยอยู่เบื้องหลังการก่อสงครามทำลายเผ่าพันธุ์มนุษย์ได้อย่างไรเราจะปล่อยให้มนุษย์ดำเนินชีวิตภายใต้อิทธิพลของการมือคดต่อกัน เช่นที่เคยเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์กันหรือไม่ มนุษย์พอใจกับการทำสงครามแย่งชิงผลประโยชน์ในรูปแบบของการแก้แค้นต่อศัตรูของตนแบบ “ที่ใครที่มัน” เป็นสำคัญต่อไปหรือ

ดังนั้นแทนที่มนุษย์จะมีความเกลียดชัง และไม่ไว้ใจกันต่อกัน เพราะความรู้สึกว่าไม่เป็นพวกเดียวกัน มนุษย์ควรร่วมมือสำรวจความผิดพลาดของตนและหาทางแก้ไขด้วยการช่วยกันเติมเต็มสิ่งที่ตนพร่องจากสิ่งทีคนอื่นมีโดยไม่แย่งชิงกัน เพื่อสร้างความเป็นภราดรภาพ ปรองดองกัน เพราะอย่างไรก็ตามมนุษย์ต่างจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกันในฐานะของสัตว์สังคมอยู่นั่นเอง

บรรณานุกรม

- เขียน วีรวิทย์, สุณัย ผาสุก. **กัมพูชา ประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคง การเมือง และการต่างประเทศ.** กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- เขียน สัมพันธ์. **ประวัติศาสตร์กัมพูชากับจุดยืนที่ผ่านมาของข้าพเจ้า.** : L'histoire du Cambodge Et Mesprises de Position. แปลโดย อภิญา ตะวันออก. กรุงเทพฯ : มติชน, ๒๕๔๙.
- ชัยสิริ สมุทวณิช (บรรณาธิการ). **เวียดนามกับการรุกรานกัมพูชา.** กรุงเทพฯ. : พลัปปลิ่ง, ๒๕๒๒.
- ชุมพล เลิศรัฐการ. **กัมพูชาในการเมืองโลก บทบาทเจ้าสีหนุกับสงครามและสันติภาพ.** กรุงเทพฯ : ัญญา พับลิเคชั่น, ๒๕๓๖.
- แซนด์เลอร์ เดวิด. **ประวัติศาสตร์กัมพูชา.** : A history of Cambodia. แปลโดย พรธนาม เเง้าธรรมสาร และคณะ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๐.
- เดิมศักดิ์ คทวนิช. **จิตวิทยาทั่วไป.** กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น, ๒๕๔๙.
- ธีระ นุชเปี่ยม. **อินโดจีนภายใต้ระบบคอมมิวนิสต์ ความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๗๕-๑๙๙๑.** กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔.
- ธีระ นุชเปี่ยม. **การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองกัมพูชา.** กรุงเทพฯ : คบไฟ, ๒๕๔๒.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. **สารานุกรมประวัติศาสตร์ประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน ฉบับราชบัณฑิตยสภา.** กรุงเทพฯ : สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, ๒๕๕๘.
- สุภางค์ จันทวานิช. **ทฤษฎีสังคมวิทยา.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- Atwood, B. (2010). *Khmer Rouge : Evolution of the Academic Debate (Doctoral dissertation, California Polytechnic State University, San Luis Obispo).*
- Catherine Quiminal. *Le Kampuchea : Viet-nam-Cambodgeguerres et independence.* Paris : Anthropos, 1982.

David Chandler, *Pol Pot Frère Numéro Un*, Paris, : Plon, 1993.

Marie Alexandrine Martin. *Le Mal Cambodgien*. Paris. : Hachette, 1989.

Michael Ezra “**Malcolm Caldwell : Pol Pot’s Apologist**”, *Democratiya*, No. 16, Spring/Summer 2009.

Michael vickery. *Cambodia 1975–1982*. Chiang Mai : Silkworm Books, 1999.

Norodom Sihanouk. *Chroniques de Guerre etd’espoire*. Paris : Hachette, 1979.

Norodom Sihanouk. *Prisonnier des Khmers rouges*. Paris : Hachette, 1986.

Serge Thion, Ben Kiernan. *Khmers Rouges*. Paris : J-E. Hallier–Albin Michel, 1981.

Soizick Crochet. *Le Cambodge*. Paris : Karthala, 1997.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

-ธีรวัต บำเพ็ญบุญบารมี**ธรรมกับการบริหารงาน** [ออนไลน์] สืบค้น เมื่อ ๓ กันยายน ๒๕๕๘ จาก www.sriprawat.net/20u.doc

-วิกิพีเดีย สาธารณรัฐประชาชนกัมพูชา [ออนไลน์] สืบค้นเมื่อ ๓ กันยายน ๒๕๕๘ จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/สาธารณรัฐประชาชนกัมพูชา>

-อคติสูตร ๓ [ออนไลน์] สืบค้นเมื่อ ๓ กันยายน ๒๕๕๘ จาก <http://www.84000.org/tipitaka/attha/v.php?B=21&A=470&Z=483&pagebreak=0>

-การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ [ออนไลน์] สืบค้นเมื่อ ๓ กันยายน ๒๕๕๘ จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์>

-DK Constitution [online] Retrieved september 1, 2015 from http://www.d.dccam.org/Archives/Documents/DK_Policy/DK_Policy_DK_Constitution.htm

-Genocide [online] Retrieved september 1, 2015 from dict.longdo.com/search/Genocide

-Cambodia : Country Studies [online] Retrieved september 4, 2015 from <http://memory.loc.gov/frd/cs/khtoc.html>

-Ben Kiernan The Cambodian Genocide and Imperial Culture [online] Retrieved October 1, 2015 from www.yale.edu/cgp/KiernanComparativ2004.doc

-Cambodian History Part IV [online] Retrieved september 4, 2015 from <http://www.>

- phdn.org/archives/www.ess.uwe.ac.uk/genocide/cambhist4.htm-Vincent Cook
- Pol Pot and the Marxist Ideal [online] Retrieved september 4, 2015 from econfaculty.gmu.edu/bcaplan/museum/cook.htm
- Le regime des Khmesr rouges [online] Retrieved september 4, 2015 from www.partagelavie.org/#!le-rgime-des-khmers-rouges
- Le Kampuchea democratiqueraconte par Francois Ponchaud Pourquoi le génocide des “khmers rouges” au Cambodge? proceskhmersrouges.net/?p=380
- Saloth Sar (1925-1998) [online] Retrieved september 4, 2015 from http://www.dark-stories.com/saloth_sar_pol_pot.htm
- Pourquoi le génocide des “khmers rouges” au Cambodge? Retrieved september 4, 2015 from <http://www.matierevolution.fr/spip.php?article1001>.

